

Tartalom

II Közlemények

AZ EURÓPAI UNIÓ INTÉZMÉNYEITŐL, SZERVEITŐL, HIVATALAITÓL ÉS ÜGYNÖKSÉGEITŐL SZÁRMAZÓ KÖZLEMÉNYEK

Európai Bizottság

2022/C 182/01	A bizottság közleménye – A környezettudatos tervezésre és az energiacímkezésre vonatkozó munkaterv (2022–2024)	1
---------------	--	---

IV Tájékoztatások

AZ EURÓPAI UNIÓ INTÉZMÉNYEITŐL, SZERVEITŐL, HIVATALAITÓL ÉS ÜGYNÖKSÉGEITŐL SZÁRMAZÓ TÁJÉKOZTATÁSOK

Európai Bizottság

2022/C 182/02	Euroátváltási árfolyamok — 2022. május 3.	13
---------------	--	----

Számvevőszék

2022/C 182/03	1/2022. sz. vélemény (az EUMSZ 287. cikkének (4) bekezdése alapján) az európai politikai pártok és az európai politikai alapítványok jogállásáról és finanszírozásáról szóló rendeletre irányuló bizottsági javaslatról	14
---------------	---	----

Európai adatvédelmi biztos

2022/C 182/04	Az európai adatvédelmi biztos azon két tanácsi határozati javaslatra vonatkozó véleményének összefoglalója, amelyek felhatalmazzák a tagállamokat a számítástechnikai bűnözésről szóló egyezményhez csatolt, a megerősített együttműködésről és az elektronikus bizonyítékok átadásáról szóló második kiegészítő jegyzőkönyvnek az Európai Unió érdekében történő aláírására és megerősítésére. (A vélemény teljes szövege angol, francia és német nyelven megtalálható az európai adatvédelmi biztos honlapján: www.edps.europa.eu)	15
---------------	---	----

V *Hirdetmények*

EGYÉB JOGI AKTUSOK

Európai Bizottság

2022/C 182/05	Elnevezés bejegyzése iránti kérelem közzététele a mezőgazdasági termékek és az élelmiszerek minőségrendszereiről szóló 1151/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 50. cikke (2) bekezdésének a) pontja alapján 20
2022/C 182/06	Kisebb jelentőségű módosítás jóváhagyása nyomán módosított egységes dokumentum közzététele az 1151/2012/EU rendelet 53. cikke (2) bekezdésének második albekezdésével összhangban 25

II

(Közlemények)

AZ EURÓPAI UNIÓ INTÉZMÉNYEITŐL, SZERVEITŐL, HIVATALAITÓL ÉS
ÜGYNÖKSÉGEITŐL SZÁRMAZÓ KÖZLEMÉNYEK

EURÓPAI BIZOTTSÁG

A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE

A környezettudatos tervezésre és az energiacímkezésre vonatkozó munkaterv (2022–2024)

(2022/C 182/01)

1. Bevezetés

Az elmúlt hónapokban az EU-ban tapasztalható energiapiaci feszültségek határozottan felhívják a figyelmet azokra a kockázatokra és költségekre, amelyek az importált fosszilis tüzelőanyagoktól való nagymértékű függéssel járnak, amit Oroszország Ukrajna elleni támadása tovább súlyosbít. Az energiaárak, tekintettel az európai polgárokra és vállalkozásokra gyakorolt tényleges hatásokra, ismét a politikai figyelem középpontjában állnak. Ez azonban nem Európa első energiaválsága, és valószínűleg nem is az utolsó, hacsak nem növeljük a rezilienciát a zöld átállásba történő beruházások fokozásával és ezáltal az energiahatékonyság előtérbe helyezésével ⁽¹⁾. A jelenlegi dekarbonizált energiahatalomok messze nem képesek kielégíteni az összes energiaszükségletet, és ilyen körülmények között az alacsonyabb energiafogyasztás azonnali hozzájárulást jelenthet. A jövőt tekintve az energiamegtakarítás egy olyan költségoptimalizált, reziliens energiarendszer kialakításának szerves részét képezi, amely mindenki számára megfizethető energiaszolgáltatásokat tud nyújtani és kezelni tudja az energiaszegénységet ⁽²⁾. Az energiahatékonyság központi szerepet játszik majd a RePowerEU tervben is, amelynek májusig történő előterjesztésével az uniós vezetők megbízták a Bizottságot.

A környezettudatos tervezésre és az energiacímkezésre vonatkozó uniós szakpolitikák e menetrend kulcsfontosságú részét képezik. Olyan egységes piaci szabályokról van szó, amelyek megkönnyítik és kevésbé költségessé teszik a vállalkozások, a polgárok és a kormányok számára, hogy hozzájáruljanak a tiszta energiára való átálláshoz, és elérjék az uniós energiahatékonysági célkitűzéseket, illetve megvalósítsák az európai zöld megállapodás tágabb célkitűzéseit, többek között a körforgásos gazdaságra vonatkozó menetrendet. Üzleti lehetőségeket teremtenek és növelik a rezilienciát azáltal, hogy harmonizált szabályokat állapítanak meg az „energiafogyasztást befolyásoló termékekre” vonatkozóan olyan szempontok tekintetében, mint az energiafogyasztás, a vízfogyasztás, a kibocsátási szintek és az anyaghatékonyság, ösztönzik a fenntarthatóbb termékek iránti keresletet és kínálatot, miközben jelentősen csökkentik az energiafelhasználói kiadásokat: a becslések szerint a megtakarítás 2021-ben meghaladta a 120 milliárd EUR nagyságú összeget, majd 2022-ben elérheti ennek kétszeresét ⁽³⁾.

A meglévő uniós környezettudatos tervezési szabályokban rejlő lehetőségeken belül, illetve szinergiában az energiahatékonyságra való összpontosítással, ez a munkaterv a korábbi munkaterv⁹ példáját követve és a körforgásos gazdaságra vonatkozó 2020. évi cselekvési tervvel ⁽⁴⁾ összhangban megerősíti a környezettudatos tervezés körforgásos jellegének szempontjait. Így már a fenntartható termékek környezettudatos tervezéséről szóló rendelet hatálybalépése és a környezettudatos tervezésről szóló jelenlegi irányelv felváltása előtt meg lehet vizsgálni az anyaghatékonysági szempontokra vonatkozó új termékspecifikus követelményeket, és ez meg is fog történni. Ez várhatóan az energiafogyasztást befolyásoló termékek körforgásos jellegének további javulását, illetve környezeti és éghajlati lábnyomának általános csökkenését, valamint az EU rezilienciájának megerősödését eredményezi.

⁽¹⁾ A Bizottság (EU) 2021/1749 ajánlása (2021. szeptember 28.) az energiahatékonyság elsődlegességéről: az elvektől a gyakorlatig – Iránymutatások és példák az energiaágazatban és azon túl történő döntéshozatalban való végrehajtáshoz (HL L 350., 2021.10.4., 9. o.).

⁽²⁾ Vö. továbbá: Javaslat – A TANÁCS AJÁNLÁSA a klímasemlegességre való méltányos átállás biztosításáról, COM(2021) 801.

⁽³⁾ Vö. Bizottsági szolgálati munkadokumentum.

⁽⁴⁾ https://ec.europa.eu/environment/strategy/circular-economy-action-plan_it

Mind a környezettudatos tervezésről szóló irányelv ⁽⁷⁾, mind az energiacímkézés keretének meghatározásáról szóló rendelet ⁽⁸⁾ meghatározza az egyes termékcsoportokra vonatkozó intézkedések elfogadásának kritériumait. Előírják továbbá, hogy a prioritásokat rendszeresen frissített gördülő munkatervekben kell meghatározni, amelyek számba veszik az elért eredményeket, és indikatív prioritásokat tartalmaznak az energiafogyasztást befolyásoló új, mérlegelendő termékcsoportok vonatkozásában.

Ez a terv a környezettudatos tervezésről szóló első irányelv és a korábbi (a 2009–2011 ⁽⁷⁾, a 2012–2014 ⁽⁸⁾ és a 2016–2019 ⁽⁹⁾ közötti időszakra vonatkozó) munkatervek elfogadása óta végzett munkára épül, de kiterjed az energiacímkézés keretének meghatározásáról szóló rendeletben előírt munkára is, amely meghatározza a meglévő címkék esetében az energiaosztályok felülvizsgálatára vonatkozó határidőket, és számba veszi az energiacímkéköteles termékek európai adatbázisával (a továbbiakban: EPREL) kapcsolatban elért eredményeket. Végezetül a terv a gumiabroncsok címkézésével kapcsolatos hasonló munkára is kiterjed, bár konkrét jogalapra épül ⁽¹⁰⁾.

Az e munkatervvel egyidejűleg elfogadott, a fenntartható termékek környezettudatos tervezéséről szóló rendelet a környezetbarát tervezésről szóló irányelvet a termékek szélesebb körére alkalmazandó rendelettel fogja felváltani, és lehetővé teszi a szabályozott termékekre vonatkozó fenntarthatósági követelmények további kiterjesztését. Az új rendelet hatálybalépéséig a végrehajtás a jelenlegi irányelv keretében folytatódik. Ez a dokumentum az energiafogyasztást befolyásoló termékekre összpontosít, és meghatározza azok prioritásait és tervezését. Bemutatja a közvetlenül alkalmazandó uniós jogszabályok e jelentős részének végrehajtásával, egységes szerkezetbe foglalásával és továbbfejlesztésével kapcsolatos termékspecifikus és horizontális munkát. A jövőben, a fenntartható termékek környezettudatos tervezéséről szóló rendelet (a továbbiakban: ESPR) elfogadását követően az energiafogyasztást befolyásoló termékekkel kapcsolatos munka beépül a szélesebb körű ESPR-munkatervekbe, és továbbra is kiemelt hangsúlyt kap.

Jelenleg mintegy 50 intézkedés hozzávetőlegesen 30 energiafogyasztást befolyásoló termékcsoportot szabályoz. Ezek több milliárd, évente forgalomba hozott termékre vonatkoznak ⁽¹¹⁾, és napi szinten közvetlen hatást gyakorolnak a beszállítókra, kiskereskedőkre, vállalkozásokra és fogyasztókra. Az EU teljes végső energiafelhasználásának mintegy fele az e jogszabály hatálya alá tartozó termékekhez kapcsolódik.

A munkaterv elkészítése rámutatott arra, hogy továbbra is jelentős, költséghatékony megtakarításokra van lehetőség a hatály új energiafogyasztást befolyásoló termékekre való kiterjesztésével. Ugyanakkor a legutóbbi munkaterv végrehajtásából levont egyik fő tanulság az, hogy e szakpolitikai terület előnyeinek teljes körű kiaknázásához jobban össze kell hangolni az ambíciókat és az erőforrásokat, mind a szakpolitikák uniós szintű végrehajtása, mind pedig a tagállamok piacfelügyeleti erőfeszítései tekintetében.

2. A szakpolitikák becsült hatásai

A környezettudatos tervezés hatásvizsgálatáról szóló legutóbbi jelentés ⁽¹²⁾ becslése szerint a környezettudatos tervezésre és az energiacímkézésre vonatkozó uniós szabályok kumulatív hatása 2020-ban 7 %-kal, azaz évi 1 037 TWh-val csökkentette az EU primerenergia-igényét (kb. 170 Mt CO₂-egyenértéknek megfelelő ÜHG-kibocsátás-csökkentés), s ebből a gáz mintegy 16 milliárd m³-t tesz ki. A jelenleg hatályos intézkedésekből származó energiamegtakarítás az elkövetkező években jelentősen nőni fog, különösen a készlet forgási időszakának köszönhetően, amely a 2021–2030 közötti időszakban átlagosan meghaladja az 1 500 TWh/évet. 2020-ban az energiamegtakarítás több mint 60 %-a a lakossági szektorból, 24 %-a a terciér ágazatból, 10 %-a pedig az ipari ágazatból származott. Az uniós szabályok 2020-ban évi 60 milliárd EUR (az EU GDP-jének mintegy 0,4 %-a) – háztartásonként 210 EUR/év – energiafogyasztói előnyt biztosítottak. Hasonlóképpen, a változatlan politikát feltételező forgatókönyvhöz képest 2020-ban mintegy évi 21 milliárd EUR többletbevétel jelentkezett a vállalkozásoknál, és ez a becslések szerint 2030-ra évi 29 milliárd EUR nagyságú összegre nő. Ez 2020-ban több mint 320 000 közvetlen új munkahelynek (2030-ra 430 000 új munkahelynek) felel meg. Ezek a becslések a 2021. évi áremelkedés előtti energiaárakon alapulnak (vö. a bizottsági szolgálati munkadokumentummal).

⁽⁷⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2009/125/EK irányelve (2009. október 21.) az energiával kapcsolatos termékek környezetbarát tervezésére vonatkozó követelmények megállapítási kereteinek létrehozásáról (HL L 285., 2009.10.31., 10. o.).

⁽⁸⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2017/1369 rendelete (2017. július 4.) az energiacímkézés keretének meghatározásáról és a 2010/30/EU irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 198., 2017.7.28., 1. o.).

⁽⁹⁾ COM(2008)0660 végleges.

⁽⁸⁾ SWD(2012) 434 végleges.

⁽⁹⁾ COM(2016) 773 final.

⁽¹⁰⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2020/740 rendelete (2020. május 25.) a gumiabroncsok üzemanyag-hatékonyság és más paraméterek tekintetében történő címkézéséről, az (EU) 2017/1369 rendelet módosításáról és az 1222/2009/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 177., 2020.6.5., 1. o.).

⁽¹¹⁾ Becslések szerint 2020-ban mintegy 3 milliárd, intézkedések hatálya alá tartozó terméket, köztük 1,5 milliárd fényforrást, 880 millió elektronikai terméket, 350 millió gumiabroncsot és 240 millió egyéb terméket értékesítettek az EU-27-ben.

⁽¹²⁾ A környezettudatos tervezés hatásvizsgálatáról szóló 2020. évi jelentés: <https://data.europa.eu/doi/10.2833/72143>

A környezettudatos tervezés hatásvizsgálata felhasználja az Eurostat adatait, többek között az energiamérlegeket (nrg_bal_c) és a háztartások végsőenergia-fogyasztásának lebontását (mennységek) (nrg_d_hq).

Általánosabban, az IEA egy közelmúltbeli tanulmánya⁽¹³⁾ kimutatta, hogy a hosszú távú szakpolitikával rendelkező országokban a készülékek jelenleg jellemzően 30 %-kal kevesebb energiát fogyasztanak, mint egyébként. A legrégebben működő operatív programok – például az USA-ban és az EU-ban – a becslések szerint évente mintegy 15 %-kal csökkentik a teljes villamosenergia-felhasználást (ami az uniós program esetében a jelenlegi uniós szélenergia-termelésnek vagy a fotovoltaiikus panelek általi energiatermelés 2–3-szorosának felel meg).

Egy Eurobarométer felmérés kimutatta, hogy az uniós fogyasztók túlnyomó többsége (93 %) felismeri az uniós energiacímket, és a 79 %-ukat befolyásolja a készülékek megvásárlásakor⁽¹⁴⁾. A legújabb tudományos kutatások⁽¹⁵⁾ megerősítik, hogy az osztályozott címkék, például az uniós energiacímke, nagyobb hatást gyakorolnak a fogyasztói magatartásra, mint az alternatív dizájnek.

3. A jelenlegi helyzet és a korábbi munkatervekből levont tanulságok

A hatályos intézkedések áttekintése elérhető az interneten⁽¹⁶⁾. 2022. március 1-jétől a környezettudatos tervezésről szóló rendeletek 29 termékcsoportra, az energiacímkezésről szóló rendeletek pedig 15 termékcsoportra vonatkoznak. A játékkonzolokra és képezelő berendezésekre vonatkozóan sor került az iparág önkéntes megállapodásainak elismerésére. A felek az érintett termékek csökkenő piaci részesedése miatt 2020-ban megszüntettek egy régebbi megállapodást az összetett set-top boxokra vonatkozóan (ezekre a termékekre továbbra is vonatkoznak a készletléti és kikapcsolt üzemmódbeli energiafogyasztásra vonatkozó horizontális szabályok⁽¹⁷⁾).

Ezt a munkatervet a legutóbbi, 2016. évi munkatervben⁽¹⁸⁾ meghatározott prioritások és munka terén elért eredmények részletes ismertetése kíséri. Sok eredményt sikerült elérni, ideértve a legfontosabb fogyasztási cikkek, hűtőszekrények, mosógépek, televíziók és fényforrások energiacímkeinek korszerűsítését, valamint a szerverektől kezdve az elektromos motorokig számos termék környezetbarát tervezésére vonatkozó követelmények elfogadását. E munka mintegy 40 %-a azonban még folyamatban van, és a jelenlegi tervezési időszakot is érinti. A lezárt munkafolyamatok közül sok nem vezetett új szabályok elfogadásához, hanem azért ért véget, mert a Bizottság úgy döntött, hogy nem folytatja a munkát, vagy legalábbis egyelőre nem folytatja a jogalkotást, vagy azért, mert a részletes vizsgálatok azt mutatták, hogy a lehetőségek kisebbek vagy nehezebben kiaknázhatók, mint eredetileg gondolták, vagy mert más prioritások érvényesültek a korlátozott személyzeti erőforrások összefüggésében – vagy e kettő kombinációja miatt. Az ilyen megszakított munkafolyamatok többek között az ablakokat, kézzárítókat, kompresszorcsomagokat és elektromos vízfóralókat érintik, mert a bennük rejlő korlátozott vagy nehezen kiaknázható lehetőségeket nem lehetett a rendelkezésre álló adminisztratív erőforrásokkal kiaknázni.

A meglévő szabályok rendszeres felülvizsgálatának és kiigazításának szükségessége – annak biztosítása érdekében, hogy a piaci és technológiai fejlemények fényében továbbra is relevánsak, hatékonyak és a célnak megfelelőek maradjanak – a jobb szabályozás egyik alapelve. E tény elismeréseként a környezettudatos tervezésről és az energiacímkezésről szóló valamennyi rendelet, valamint a keretjogszabályok külön felülvizsgálati záradékokat tartalmaznak, amelyek jogi határidőket szabnak meg a Bizottság számára felülvizsgálatok benyújtására vagy felülvizsgált rendeletek elfogadására. A szükségtelen késedelmek elkerülése érdekében a Bizottság ezért egyedi intézkedéseket fogad el egyes termékcsoportokra vonatkozóan, amikor azok készen állnak, kivéve, ha kivételes körülmények ezt nem indokolják⁽¹⁹⁾.

Az egyik legfontosabb tanulság az, hogy az ilyen kritikus „karbantartási” erőfeszítésekhez szükséges összesített erőfeszítés idővel jelentőssé válik a jogszabályok hatályának bővülésével (a termékek és a követelménytípusok tekintetében), és hogy ezt a munkát jobban figyelembe kell venni a prioritások meghatározásakor. Ellenkező esetben késedelmekhez vezet, amelyek jelentős következményekkel járnak az elmaradt előnyök tekintetében. Ez volt az Európai Számvevőszék által 2019-ben végzett ellenőrzés egyik fő megállapítása⁽²⁰⁾. Három kiválasztott termék esetében az ellenőrzés megállapította, hogy az előkészítő folyamat a várt 3,5 év helyett 8, 7, illetve 6 évet vett igénybe. A „karbantartási” munka ezért a munkaterv egyik kiemelkedő eleme. A Bizottság ugyanakkor törekedni fog a folyamat egyszerűsítésére azáltal, hogy a felülvizsgálati tanulmányokat beépíti a „back-to-back” értékelésekbe/hatásvizsgálatokba, és jobban összehangolja a konzultációs fórumon folytatott megbeszéléseket az általános minőségi jogalkotási folyamattal.

⁽¹³⁾ „Achievements of Energy Efficiency Appliance and Equipment Standards and Labelling Programs: 2021 update”: <https://www.iea-4e.org/projects/eesl-achievements-reports/>

⁽¹⁴⁾ 492. sz. Eurobarométer felmérés, 2019. május: <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2238>

⁽¹⁵⁾ <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC127006>

⁽¹⁶⁾ https://ec.europa.eu/info/energy-climate-change-environment/standards-tools-and-labels/products-labelling-rules-and-requirements/energy-label-and-ecodesign_en

⁽¹⁷⁾ A Bizottság 1275/2008/EK rendelete (2008. december 17.) a 2005/32/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvnek az elektromos és elektronikus háztartási és irodai berendezések készletléti és kikapcsolt üzemmódban fellépő elektromosáram-fogyasztására vonatkozó környezetbarát tervezési követelmények tekintetében történő végrehajtásáról (HL L 339., 2008.12.18., 45. o.).

⁽¹⁸⁾ (SWD(2022) 101)

⁽¹⁹⁾ Vö. az (EU) 2017/1369 rendelet 16. cikkének (4) bekezdésével.

⁽²⁰⁾ 01/2020. számú különjelentés: A környezettudatos tervezés és az energiafogyasztási címkézés terén az uniós fellépések jelentősen hozzájárulnak az energiahatékonyság javításához, ugyanakkor komoly késedelmek és gyakori szabálytalanságok is jellemzik őket (HL C 18., 2020.1.20., 2. o.).

Az elmúlt időszak másik fontos tanulsága a környezettudatos tervezéssel és az energiacímkezással kapcsolatos műszaki szabványosítási munka kulcsfontosságú szerepe. A Törvényszék 2018 évi, a porszívók vonatkozásában az energiacímke-rendeletet megsemmisítő ítélete ⁽²¹⁾ rámutatott arra, hogy a rendeletek esetében jogvitákra kerülhet sor, ha kétségek merülnek fel azzal kapcsolatban, hogy a vizsgálati feltételek reprezentatívak-e a tényleges használati feltételek szempontjából. Ugyanakkor egy újabb és kapcsolódó ítélet ⁽²²⁾ egyértelműen megerősítette, hogy a vizsgálatoknak is pontosaknak és megismételhetőeknek kell lenniük. Tekintettel a technológiák és a felhasználói magatartás sokféleségére, az e kritériumok közötti jó kompromisszumot jelentő módszereket tartalmazó harmonizált szabványok időben történő kidolgozása eredendő és gyakran nehéz, erőforrás-igényes kihívás. Az új uniós szabványosítási stratégia ⁽²³⁾ intézkedéscsomagot javasol annak érdekében, hogy az európai szabványosítási rendszer működőképesebbé és dinamikusabbá váljon, a szabványokat ismét a reziliens, környezetbarát és digitális egészséges uniós piac középpontjába helyezze, és megerősítse az európai szabványosítási rendszer globális szerepét.

4. Termékspecifikus prioritások az elkövetkező években

4.1. A jelenlegi intézkedések áttekintése

A Bizottságnak 2024 vége előtt 38, 2025-ben pedig további 8 felülvizsgálatot kell előterjesztenie vagy elfogadnia, amelyeket következként elzetenes meg kell kezdeni (vö. a bizottsági szolgálati munkadokumentumban szereplő listával). Ezek a felülvizsgálatok együttesen komoly lehetőségeket kínálnak további energia- és anyaghatékonyági megtakarításokra: egy hozzávetőleges első becslés szerint legalább 170 TWh (kb. 600 petajoule (PJ) vagy kb. 15 millió lakás hőigénye) további megtakarítást eredményezhetnek a használat során, amit az anyaghatékonyághoz/körforgásos gazdasághoz kapcsolódó további előnyök egészítenek ki, de ezek is jelentős erőfeszítést jelentenek, és meghatározóak a jelenlegi munkaterv keretében végzett munka szempontjából.

A Bizottság három fő csoport alapján kívánja rangsorolni a felülvizsgálatokkal kapcsolatos munkát a következő indokolások alapján:

- fűtő- és hűtőberendezések; az épületkorszerűsítési program összefüggésében a Tanács felszólította a Bizottságot, hogy „gyorsítsa fel a fűtő- és hűtőberendezésekkel kapcsolatosan végzett munkát az energiacímkek mielőbbi felülvizsgálata révén” ⁽²⁴⁾. Ez a munka valóban döntő mértékben hozzájárul majd az épületek dekarbonizációjához és a szennyezőanyag-mentességi cselekvési tervhez ⁽²⁵⁾ a zöld megállapodás általános célkitűzéseinek részeként, és ezek a termékek azok, amelyek az összes szabályozott termék közül a legnagyobb energiafogyasztással rendelkeznek,
- egyéb termékcsoportok, amelyek energiacímkeje felülvizsgálat tárgyát fogja képezni ⁽²⁶⁾; a fogyasztóknak továbbra is bízniuk kell abban, hogy az uniós energiacímke releváns és naprakész segítséget nyújt a döntéshez; ezért fontos a fennmaradó „régii” energiacímkek időben történő felülvizsgálata és frissítése, ami az EPREL által kínált új funkciók teljes körű kihasználásához is szükséges,
- bizonyos egyéb olyan felülvizsgálatok, amelyek jelentős további megtakarítási potenciállal rendelkeznek az energia- vagy anyagmegtakarítás tekintetében, amelyek régóta esedékesek, vagy amikor bizonyos körülmények egyértelműen vagy sürgősen felülvizsgálatot tesznek szükségessé (például vízvivattyúk, ventilátorok, külső tápegységek).

4.2. A korábbi munkaterv alapján megkezdett új, még nem lezárult intézkedések

A korábbi munkaterv – tárgyfelmérési tanulmányok és előzetes becslések alapján – sor került az olyan termékek azonosítására, amelyek esetében a környezettudatos tervezésre és az energiacímkezésre vonatkozó intézkedések a legigéretesebbnek tűntek. E munkafolyamatok némelyike még folyamatban van, és a várható további előnyök miatt átkerül a jelenlegi munkatervbe.

Jelentős előrelépés történt a környezettudatos tervezésre vonatkozó követelmények megvalósíthatóságának értékelése, valamint a mobiltelefonokra és táblagépekre vonatkozó energiacímkezési rendszer megvalósíthatóságának értékelése terén. A követelmények hatással lennének az energiahatékonyágra és az anyaghatékonyágra (tartósság, javíthatóság, korszerűsíthetőség és újrafeldolgozás). A rendeletek elfogadására várhatóan 2022 végéig kerül sor.

Hasonlóképpen előrehaladott állapotban van a fényelektromos napelemmodulok, inverterek és rendszerek környezetbarát tervezésére vonatkozó követelmények és energiacímkezés megvalósíthatóságának értékelése, beleértve a szénlábnomra vonatkozó esetleges követelményeket.

⁽²¹⁾ A Törvényszék 2018. november 8-i ítélete, T-544/13 RENV.

⁽²²⁾ A Törvényszék 2021. december 8-i ítélete, T-127/19.

⁽²³⁾ COM(2022) 31 final, 2022. február 2.

⁽²⁴⁾ https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/eu_renovation_wave_strategy.pdf

⁽²⁵⁾ COM(2021) 400 final, 2021. május 12.

⁽²⁶⁾ Szárítógépek, szellőztetőberendezések, háztartási főzőkészülékek.

Ami a képalakító berendezéseket illeti, a Bizottság értékelt az önkéntes megállapodásnak az ágazat képviselői által javasolt felülvizsgálatát, és arra a következtetésre jutott, hogy e felülvizsgálat elfogadása nem érne el a körforgásos gazdaságra vonatkozó cselekvési tervben meghatározott célkitűzéseket, és nem tekinthető úgy, hogy megfelel az önszabályozó⁽²⁷⁾ eszközökre vonatkozó iránymutatásoknak, különös tekintettel a fogyasztási cikkek lehetséges újrafelhasználására. A körforgásos gazdaságra vonatkozó cselekvési tervben bejelentetteknek megfelelően a Bizottság megkezdi az erre a termékcsoporthoz vonatkozó szabályozási intézkedések előkészítését.

A Bizottság célzott IKT-tanulmány révén folytatja az IKT-termékekkel kapcsolatos horizontális munkát a 2016–2019 közötti időszakra vonatkozó munkatervben történt bejelentésnek megfelelően⁽²⁸⁾. Az első rész bizonyítékokkal szolgált a több IKT-termékcsoporthoz teljesítményére és lehetséges megtakarításaira vonatkozó, a jelenlegi munkatervet megelőzően elvégzett előkészítő tanulmányhoz⁽²⁹⁾. A második rész az IKT-termékek általános (többek között a konnektivitásuk és az adatátvitel miatti) energiafogyasztásával, az anyaghatékonysággal és a viselkedési szempontokkal foglalkozik, adott esetben a szabályozásuk leghatékonyabb módjainak meghatározása céljából. Az értékelésnek figyelembe kell vennie az egyes termék kategóriákra jellemző technológiai fejlődés ütemét.

Ezzel párhuzamosan a Bizottság folytatja az intelligens energiaipari berendezésekkel kapcsolatos munkát annak érdekében, hogy megteremtse a keresletoldali rugalmasság lehetőségét a lakossági és szolgáltatási ágazatban. Mivel a korábbi tanulmányok szerint a fő problémát az interoperabilitás jelenti, a Bizottság önkéntes megközelítés révén elő kívánja mozdítani a piac koherens fejlődését és az ipar nyílt szabványokhoz való csatlakozását⁽³⁰⁾. Ez a munka több más cselekvési területhez is kapcsolódik, köztük néhány olyanhoz, amelyekkel az energia digitalizációjával foglalkozó jövőbeli cselekvési terv⁽³¹⁾ részletesebben foglalkozni.

4.3. A gumiabroncsok címkézésével kapcsolatban előírt konkrét feladatok

A gumiabroncsok címkézéséről szóló rendelet értelmében a Bizottságnak számos konkrét feladatot kell ellátnia, többek között a következőket:

- 2022 júniusáig felhatalmazáson alapuló jogi aktust kell elfogadnia az újrafutóztott gumiabroncsokra vonatkozó új tájékoztatási követelmények bevezetéséről, feltéve, hogy rendelkezésre áll a megfelelő vizsgálati módszer. A módszer azonban még nem áll rendelkezésre, de folyamatban van a kidolgozása. Az újrafutóztás jelentős megtakarítási potenciált jelent az olaj és egyéb anyagok tekintetében,
- felhatalmazáson alapuló jogi aktust kell elfogadnia a kopásra/futásteljesítményre vonatkozó címkézésről, feltéve, hogy rendelkezésre áll a megfelelő vizsgálati módszer, hozzájárulva a körforgásos gazdaságra vonatkozó cselekvési terv mikroműanyagokra vonatkozó szélesebb körű fellépéséhez. A módszer azonban még nem áll rendelkezésre, de folyamatban van a kidolgozása,
- koordinálnia kell a gumiabroncs-címkézésről szóló rendelet szerinti vizsgálatok laboratóriumok közötti összehangolásával kapcsolatos munkát, ami jelentős hatással van a könnyű- és a nehézipari gépjárművek CO₂-kibocsátására vonatkozó uniós jogszabályokra is. A legfrissebb jelentés 2021 decemberében jelent meg⁽³²⁾,
- bár a rendelet felülvizsgálatára a tervek szerint 2025-ig kerül sor, az ágazat jelezte, hogy elő kell mozdítani azt, mivel most egyértelműen szükség van a Bizottság által eredetileg javasolt, de a Parlament és a Tanács által legutóbbi felülvizsgálat során nem támogatott felülvizsgálatára.

4.4. A tanulmányozandó, energiafogyasztást befolyásoló új termékcsoporthoz indikatív jegyzéke

Ez a munkaterv egy olyan részletes előkészítő tanulmányt követően készült, amely magában foglalta számos lehetséges munkaterület átvilágítását, valamint a polgárokkal és az érdekelt felekkel folytatott széles körű konzultációt. További részletek a kísérő szolgálati munkadokumentumban találhatók.

Az előkészítő tanulmányban sor került a 31 legígéretesebb jelölt listájának összeállítására a további munka céljából (beleértve a korábban már tanulmányozott, de eddig nem szabályozott termékeket). Az előzetes becslések alapján ezek együttesen 1 000 PJ, azaz 278 TWh új potenciális megtakarítást jelentenek a használati fázisban 2030-ban, ami az EU 2020. évi primerenergia-felhasználása mintegy 2 %-ának felel meg⁽³³⁾. Az anyagok beágyazott energiájával kapcsolatos becsült potenciál ugyanolyan nagyságrendű (és nagymértékben függ a tartósságra vonatkozó horizontális

⁽²⁷⁾ A Bizottság (EU) 2016/2125 ajánlása (2016. november 30.) a 2009/125/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv alapján elfogadott ipari önszabályozó intézkedésekre vonatkozó iránymutatásról (HL L 329., 2016.12.3., 109. o.)

⁽²⁸⁾ <https://susproc.jrc.ec.europa.eu/product-bureau//product-groups/522/home>

⁽²⁹⁾ Például vállalati hálózati berendezések, kis hálózati berendezések otthoni és irodai használatra, összekapcsolt otthoni audio- és videoberendezések.

⁽³⁰⁾ <https://ses.jrc.ec.europa.eu/development-of-policy-proposals-for-energy-smart-appliances>

⁽³¹⁾ https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13141-Az-energiaagazat-digitalizalasa-unios-cselekvesi-terv_hu

⁽³²⁾ https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/energy_climate_change_environment/standards_tools_and_labels/documents/egla_report_2021_final.pdf

⁽³³⁾ Felhívjuk a figyelmet arra, hogy ezek a megtakarítások nem halmozhatók a 2016–2019 közötti időszakra vonatkozó munkatervben ugyanarra az évre megadott adatokkal.

intézkedések hatályára és szigorúságára vonatkozó feltételezésektől, de más előnyökhöz is kapcsolódik). Fontos, hogy a hatás idővel növekedni fog azért, hogy a termékkészlet fokozatosan az új követelményeknek megfelelő egységekre cserélődik. A 31 termékből álló csomagból kiindulva sor került egy szűkebb lista (lásd az alábbi táblázatot) meghatározására, amely olyan termékeket tartalmaz, amelyekkel kapcsolatban a Bizottság feltáró vizsgálatokat kíván kezdeményezni. Előnyben részesültek azok a termékek, amelyek a legnagyobb energia- és/vagy anyaghatékonysági potenciállal rendelkeznek, ugyanakkor más kritériumok tekintetében is jó értékelést kaptak, és amelyek esetében az érdekelt felek visszajelzései nem vetettek fel komoly kétségeket a siker kilátásait illetően, az alábbiak szerint.

Termékcsoport	Energiamegtakarítási potenciál, 2030 (a felhasználási szakaszhoz vagy az anyaghatékonysághoz kapcsolódóan)	Szempontok ⁽¹⁾
Alacsony hőmérsékletű kibocsátók (radiátorok, konvektorok)	170 petajoule (PJ) (használati szakasz)	A legnagyobb energiamegtakarítási potenciál, amely fontos az épületkorszerűsítési program/az épületek dekarbonizációja szempontjából
Professzionális mosodai készülékek	33 PJ (használati szakasz)	Korábban tanulmányozták ⁽²⁾ , és a műszaki szabványosítás terén elért haladás fényében érettebbnek tűnik
Professzionális mosogatógépek	20 PJ (használati szakasz)	Korábban tanulmányozták ⁽³⁾ , és a műszaki szabványosítás terén elért haladás fényében érettebbnek tűnik
Egyetemes külső tápegység (EPS)	12–27 PJ (beágyazott)	Kapcsolódik az egységes töltőkre vonatkozó kezdeményezéshez, a meglévő EPS-rendelet felülvizsgálatának részeként fog sor kerülni rá ⁽⁴⁾
Elektromos járművek töltője	11 PJ (használati szakasz)	2030 után a potenciális megtakarítások évente csaknem 76 PJ-ra növekednek 2050-re. Ezért észszerű megfontolni a követelmények meghatározását, mielőtt nagy mennyiségű, potenciálisan nem hatékony töltő telepítésére kerül sor.

⁽¹⁾ További részletek a bizottsági szolgálati munkadokumentumban olvashatók.

⁽²⁾ A 2012. évi munkaterv említi először.

⁽³⁾ Ugyanott.

⁽⁴⁾ Annak ellenére, hogy a külső tápegységek már szabályozás tárgyát képezik, az „univerzális” tápegységek új termékcsoportot jelentenek a szükséges kritériumok/jellemzők meghatározásához szükséges elemzés relevanciája és specifikus jellege miatt. A folyamatban lévő felülvizsgálathoz lásd: https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13351-Kulso-tapegysegek-kornyezettudatos-tervezes-es-tajekoztatasi-kovetelmenyek-felulvizsgalat-_hu

5. Horizontális szempontok

5.1. Hozzájárulás a körforgásos gazdasághoz

Bár az energiafogyasztást befolyásoló termékek környezetbarát tervezésére irányuló munka középpontjában természetesen az energiahatékonyság áll, az idők során – különösen a körforgásos gazdaságra vonatkozó első cselekvési terv ⁽³⁴⁾ óta – egyre inkább más szempontokat is figyelembe vettek és integráltak. A tartósságra vonatkozó egyes meglévő követelmények mellett számos, 2019-ben elfogadott intézkedés ⁽³⁵⁾ tartalmaz a körforgásos gazdasággal kapcsolatos új elemeket, amelyek a javíthatóságra, az újrafeldolgozhatóságra, az életciklus végi szétszerelés megkönnyítésére és az újrahasználatra vonatkozó követelményeket tartalmaznak (vö. a kísérő bizottsági szolgálati munkadokumentumban szereplő példákkal).

Ezzel párhuzamosan a Bizottság M/543. számú szabványosítási kérelmét ⁽³⁶⁾ követően az Európai Szabványügyi Bizottság és az Európai Elektrotechnikai Szabványügyi Bizottság (CEN-CENELEC) véglegesítette az energiafogyasztást befolyásoló termékek anyaghatékonysági szempontjaira vonatkozó horizontális szabványokat. Ezek közé tartoznak a tartósságra, az újrafeldolgozhatóságra, a javítási, újrafelhasználási és korszerűsítési képességre, az újrafeldolgozott tartalomra stb. vonatkozó horizontális szabványok ⁽³⁷⁾. Ezek alapul szolgálhatnak az energiafogyasztást befolyásoló termékekre vonatkozó termékspecifikus anyaghatékonysági szabványok kidolgozásához.

⁽³⁴⁾ COM(2015) 614.

⁽³⁵⁾ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_19_5895

⁽³⁶⁾ <https://ec.europa.eu/growth/tools-databases/mandates/index.cfm?fuseaction=search.detail&id=564>

⁽³⁷⁾ https://standards.cenelec.eu/dyn/www/f?p=205:32:0:::FSP_ORG_ID,FSP_LANG_ID:2240017.25&cs=10B7B067C7107748A52C1C034BB4CFD3

A javítási, újrafelhasználási és korszerűsítési képességre vonatkozó szabvány (EN 45554) alapján a Bizottság Közös Kutatóközpontja javítási pontrendszert dolgozott ki. A Bizottság jelenleg vizsgálja, hogy milyen lehetőségek rejlenek a releváns termékek esetében történő bevezetésre, lehetőség szerint konkrét termékek, például okostelefonok és táblagépek energiacímkején való tájékoztatás formájában. Ez a munka úttörő jellegű, és valószínűleg világszerte jobb irányba befolyásolja az ipari gyakorlatokat.

Emellett folyamatban van az energiafogyasztást befolyásoló termékek környezettudatos tervezésére vonatkozó módszertan (MEErP – vö. a mellékletben) felülvizsgálata annak érdekében, hogy az egyes termékcsoportokra vonatkozó előkészítő vagy felülvizsgálati tanulmányok során szisztematikusabban lehessen figyelembe venni a körforgásos gazdaság szempontjait.

A soron következő munka során a körforgásos gazdaságra helyezett nagyobb hangsúly felé mutató tendencia folytatódni fog az eddigi tapasztalatokon alapuló releváns követelmények integrálásával, különös tekintettel a 2019. évi intézkedések végrehajtására. Ezeket a követelményeket támogatná a módszertan fejlődése és a szabványosítási lehetőségek bővülése, és hozzá kellene járulniuk a fenntartható termékek környezetbarát tervezésére vonatkozó új jogszabályi keretre való átálláshoz.

A jövőt tekintve a Bizottság tovább fogja vizsgálni annak lehetőségét és megfelelőségét, hogy több termékspecifikus követelményt állapítson meg a következő szempontok vonatkozásában:

A követelmény tipológiája	Energiamegtakarítási potenciál, 2030 (a felhasználáshoz vagy az anyaghatékonysághoz kapcsolódóan)
Újrafeldolgozott tartalom	160 PJ (anyagtartalom)
Tartósság, förmver és szoftver	Legalább 175–1 052 PJ (anyagtartalom)
Ritka, környezeti szempontból releváns és kritikus fontosságú nyersanyagok	Nagy erőforrás-potenciál

A követelmények elméletileg valamennyi energiafogyasztást befolyásoló termékre alkalmazandók; célzott előkészítő tanulmányokra lesz szükség a lehetséges szabályozási megközelítések szempontjából legrelevánsabb termékkategóriák meghatározásához.

5.2. Szabványosítási munka

Ahhoz, hogy a környezetbarát tervezési követelményeket vagy a termékeknek a jellemzőiken alapuló címkézését érvényesíteni lehessen, egyértelműen meg kell határozni, hogy egy adott termék esetében hogyan történik a teljesítmény meghatározása, és azt hogyan lehet tesztelni. Ebből a célból a megfelelő vizsgálati módszereket meghatározó harmonizált műszaki szabványok segíthetik a gyártókat abban, hogy a jogi követelményeknek való megfelelés igazolásához élvezzék a „megfelelőség vélelmezését”, amennyiben az ott meghatározott módszereket alkalmazzák. A műszaki szabványosítási munka a végrehajtás létfontosságú, de gyakran figyelmen kívül hagyott része, és a közelmúlt tapasztalatai azt mutatják, hogy fontos ezt a munkát az új vagy felülvizsgált rendeletek előkészítésével párhuzamosan a lehető leghamarabb megkezdeni. A szabványosítási kérelmeket csak a megfelelő környezetbarát tervezési vagy címkézési rendeletek elfogadását követően lehet véglegesíteni és elfogadni. A kidolgozásuk ideális esetben ezt megelőzően kezdődik, hogy a rendeletek elfogadását követően időben be lehessen fejezni őket, tekintettel arra, hogy magának a szabványnak a kidolgozásához jellemzően mintegy 27 hónapra van szükség. A teljes folyamat általában jóval hosszabb időt vesz igénybe, beleértve a szabványosítási kérelem előzetes elfogadását, illetve a szabványok ezt követő értékelését és jóváhagyását a Hivatalos Lapban való hivatkozás tekintetében. Amennyiben az elfogadás időpontjában nem állnak rendelkezésre az összes lényeges szempontra kiterjedő harmonizált európai szabványok, elképzelhető, hogy a végrehajtási intézkedéseknek átmeneti módszereket kell tartalmazniuk.

Új szabványosítási kérelmeket kell írni a legtöbb, ha nem az összes kidolgozás alatt álló, új vagy felülvizsgált rendelet esetében. A közelmúltban világításra, elektronikus kijelzőkre, kereskedelmi hűtésre és háztartási hűtésre vonatkozó kérelmek benyújtására került sor vagy jelenleg zajlik ezek kidolgozása. Számos más termékcsoportra vonatkozó szabványtervezeteket dolgoztak ki régebbi megbízások alapján.

5.3. Az energiacímke-köteles termékek európai adatbázisa (EPREL)

Az energiacímke-köteles termékek európai adatbázisa (EPREL) a Bizottság által létrehozott és működtetett adatbázis. 2019. január 1-jétől a szállítók (gyártók, importőrök vagy meghatalmazott képviselők) jogi kötelezettsége, hogy az európai piacon történő forgalomba hozatal előtt regisztrálják az energiacímkezési szabályok hatálya alá tartozó termékeket az EPREL-ben.

A jogszabályoknak megfelelően az EPREL az alábbi célokat szolgálja:

- a nyilvánosság tájékoztatása a forgalomba hozott termékekről, azok energiacímkeiről és a termékismertető adatlapokról,
- a piacfelügyeleti hatóságok támogatása az energiacímkészésre (és a gumiabroncs-címkészésre) vonatkozó jogszabályok szerinti feladataik ellátásában, beleértve azok érvényesítését,
- a termékek energiahatékonyságára vonatkozó naprakész információk benyújtása a Bizottsághoz az energiacímkék felülvizsgálatához.

A nyilvános interfész⁽³⁸⁾ közelmúltbeli, 2022. márciusi „béta verziójának” elindítását követően az EPREL-ből származó információk egyre inkább támogatni fogják a zöld megállapodással kapcsolatos egyéb szakpolitikák végrehajtását is. Az EPREL-adatok mostantól minden olyan értékelés természetes kiindulópontját képezik, amely arra vonatkozik, hogy adott termék esetében mely energiacímke-osztályok tartoznak a két legmagasabb energiahatékonysági osztályba vagy magasabb osztályba. Ez a kritérium jelenleg számos uniós szakpolitika működőképessé tételéhez használatos, többek között az állami ösztönzőkkel⁽³⁹⁾, a fenntartható magánszektorbeli beruházásokkal⁽⁴⁰⁾, a zöld közbeszerzéssel⁽⁴¹⁾, valamint egyes, energiacímkével ellátott, meghatározott energiacímkének és adott esetben az alacsony részecsk kibocsátásra vonatkozó kritériumoknak megfelelő termékekre vonatkozó kedvezményes héamértékekkel kapcsolatban⁽⁴²⁾.

Az EPREL olyan jellemzőkkel is rendelkezik, amelyek megkönnyítik a beszállítók és a kiskereskedők számára a megfelelést. A beszállítók dönthetnek úgy, hogy a beépített címkegenerátorra támaszkodnak annak érdekében, hogy a termék teljesítményére és jellemzőire vonatkozóan megadott értékeken alapuló, megfelelő formátumú grafikus címkéket kapjanak. A kiskereskedők a címkék vagy termékismertető adatlapok online megjelenítésekor hivatkozhatnak az EPREL-re, többek között felhasználói program interfészekben (API-k) keresztül, minimálisra csökkentve ezáltal a naprakész, koherens és többnyelvű információk bemutatására irányuló erőfeszítéseket.

Bár az EPREL működik, vannak olyan fontos funkciók, amelyekkel 2022-ben foglalkozni kell a fent említett célkitűzések elérése érdekében. A következők tartoznak ide:

- egy külön erre a célra létrehozott internetes portál, amely egységes hozzáférési pontként szolgál majd, és célzott tájékoztatást nyújt a polgároknak, a nemzeti hatóságoknak, a beszállítóknak, a kereskedőknek és a politikai döntéshozóknak (2./3. negyedév),
- a felhasználói interfész és a piacfelügyeleti hatóságok rendelkezésére álló eszközök fejlesztése a tevékenységeik egyszerűsítése érdekében (3. negyedév),
- a műszaki dokumentáció szerkezetének átalakítása a szállítók regisztrációs tevékenységének egyszerűsítése és annak a megfelelési hatóságok általi elemzésének megkönnyítése érdekében (1–3. negyedév),
- egyes termékcsoportok vonatkozásában a felülvizsgált rendeletek végrehajtásának megkezdése és lehetőség szerint új termékcsoportok (fotovillamos eszközök, okostelefonok/táblagépek) hozzáadása (4. negyedév).

Ezenkívül meg kell vizsgálni az EPREL-hez vagy annak egyes jellemzőihez való hozzáférés konkrét harmadik országok – különösen a vámunió vagy az Energiaközösség részét képező országok – gazdasági szereplői és esetleg hatóságai számára történő engedélyezésének feltételeit és módozatait. Az ilyen fejlemények konkrét módozatait és következményeit azonban gondosan elemezni kell, elő kell készíteni, és – végül – általánossá kell tenni, és ez nagyon rövid távon nem lehetséges.

5.4. Piacfelügyelet és a gazdasági szereplők támogatása

A hatékony piacfelügyelet kulcsfontosságú a szabályok megfelelő érvényesítése, a várt előnyök megvalósulása, a vállalkozások egyenlő versenyfeltételeinek biztosítása, a fogyasztók megbízható termékinformációkkal való ellátása, valamint annak biztosítása érdekében, hogy a polgárok, szabályozók és vállalkozások egyaránt bízzanak a keretben.

⁽³⁸⁾ <https://eprel.ec.europa.eu>

⁽³⁹⁾ Vö. az (EU) 2017/1369 rendelet 7. cikkének (2) bekezdésével.

⁽⁴⁰⁾ Vö. az alábbiakkal: a fenntartható tevékenységekre vonatkozó uniós taxonómia és az EBA fenntarthatósági garancia kísérleti kezdeményezése az InvestEU kvv-keretén belül.

⁽⁴¹⁾ Vö. az energiahatékonysági irányelv javasolt felülvizsgálatának IV. mellékletével.

⁽⁴²⁾ Vö. a 2006/112/EK irányelv III. melléklete új 22. pontjával (<https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14754-2021-INIT/en/pdf>).

A piacfelügyelet nemzeti hatáskörbe tartozik, a végrehajtásra és a megfelelésre vonatkozó adatok pedig nem elégségesek, mivel jelenleg nincs jelentéstételi kötelezettség. A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján, és amint azt a Számvevőszék 2020. évi környezettudatos tervezési ellenőrzése is megerősítette, a meg nem felelés jelentős problémát jelent. Az uniós finanszírozású piacfelügyeleti projektekben gyakori, hogy a megfelelési problémákat (mind formai, mind tartalmi szempontból) ⁽⁴³⁾ mutató termékek két számjegyű aránya magas, de ezek közé nem csak olyan súlyos problémák tartoznak, mint a környezettudatos tervezésre vonatkozó minimumkövetelmények be nem tartása, hanem a viszonylag kisebb formai meg nem felelések is, amelyek önkéntes fellépéssel orvosolhatók (például hibás értékek a termékmintertető adatlapon). Összességében a becslések szerint a környezettudatos tervezés és az energiacímkézés révén elérhető potenciális energiamegtakarítás legalább 10 %-a elvész a meg nem felelés miatt, ami 2020-ban évi 15,3 Mtoe primer energiát (azaz 178 TWh-t) jelentett, a fogyasztók pedig (a 2020. évi energiaárak alapján) évi 6,4 milliárd EUR nagyságú összeget költöttek energiaszámlákra. Ez évi 31 Mt CO₂-egyenérték további kibocsátásnak felel meg, és jelentős bevételkiesést és munkahelyvesztést eredményez az ipar számára. Ezek az adatok arra engednek következtetni, hogy a tagállamok által a környezettudatos tervezéssel és az energiacímkézéssel kapcsolatos nemzeti piacfelügyeletre fordított szerény források bármilyen kiegészítése rendkívül költséghatékony lenne a keletkező megtérülés szempontjából.

Az elkövetkező időszakban a Bizottság fokozni fogja a tagállamok támogatását annak érdekében, hogy hozzájáruljon a piacfelügyelet hatékonyabb és egységesebb alkalmazásához a környezettudatos tervezés és az energiacímkézés terén. Ez a következőket foglalja magában:

- olyan informatikai eszközök folyamatos fejlesztése, mint például a piacfelügyeleti információs és kommunikációs rendszer ⁽⁴⁴⁾ (ICSMS) és az EPREL, valamint egyéb olyan eszközök támogatása, amelyek például segítenek kezelni az e-kereskedelem piacfelügyeletével és az új ellátási láncokkal kapcsolatos kihívásokat,
- technikai és logisztikai támogatás az igazgatási együttműködési csoportoknak,
- közös vagy összehangolt fellépések és kampányok finanszírozása,
- a tagállamokkal folytatott politikai szintű párbeszéd a piacfelügyelet javításának módjairól, beleértve az általuk rendelkezésre bocsátott erőforrások mértékét,
- a piacfelügyeletet javító új jogi rendelkezésekre vonatkozó javaslat a környezettudatos tervezésről szóló rendeletre irányuló javaslat keretében (vö. a fenntartható termékekre vonatkozó kezdeményezéssel),
- egyéb releváns tevékenységek, az európai termékmegfelelőségi hálózat (EUPCN) 2021–2022-es munkaprogramjában tervezetteknek megfelelően, beleértve a vámhatóságok bevonását.

A Bizottság továbbra is támogatni fogja a gazdasági szereplők megfelelésre irányuló erőfeszítéseit különböző módokon, például olyan funkcionális postafiókok működtetésével, ahol választ lehet adni a kérdésekre, konkrét útmutató dokumentumokkal, gyakran feltett kérdésekkel, a Bizottság honlapján található információkkal stb. Emellett mérlegelni fogja egy olyan, ágazat által vezérelt megfeleléstámogatási eszköz létrehozásához szükséges uniós finanszírozás biztosítását, amely előmozdítja a proaktív tájékoztatási tevékenységeket, és időben célzott segítséget nyújt annak érdekében, hogy a beszállítók és a kiskereskedők könnyebben megértsék és teljesítsék kötelezettségeiket.

5.5. Nemzetközi szempontok és együttműködés

A környezettudatos tervezésre és különösen az energiacímkézésre vonatkozó uniós szakpolitikai intézkedések, valamint a szabályozott termékekre vonatkozó kapcsolódó műszaki szabványok és vizsgálati eljárások jelentős pozitív hatást gyakoroltak harmadik országokra messze az EU határain túl ⁽⁴⁵⁾.

Egyrészt az EU számos jelentős kereskedelmi partnere szisztematikusan alkalmazza a környezettudatos tervezésre és/vagy címkézésre vonatkozó uniós szabályokat az EU-val való különböző kapcsolataiban. Erre különösen az EGT, a Törökországgal fennálló vámunió és az Energiaközösség keretében kerül sor. Másrészt a más jelentős exportáló országokban működő gyártóknak mindenképpen meg kell felelniük az uniós követelményeknek ahhoz, hogy áruikat forgalomba hozhassák az uniós piacon, ami viszont motiválhatja és megkönnyítheti az uniós követelményekkel teljesen vagy részben összhangban lévő belföldi követelmények meghatározását. Ugyanakkor fontos, hogy az EU továbbra is megfeleljen a WTO szintjén e tekintetben alkalmazandó szabályoknak.

⁽⁴³⁾ Ez volt a helyzet például az EEPLIANT2 projekt keretében 2018–2019-ben ellenőrzött hűtőszekrények esetében. Az EEPLIANT3 projekt 2021. novemberi előzetes eredményei nagyrészt megerősítik ezt, mivel az ellenőrzött termékek **75 %-a** esetében problémák merültek fel a műszaki dokumentációval vagy az online címkézési követelményekkel kapcsolatban, azonban meg kell jegyezni, hogy a termékmintavétel során általánosan alkalmazott kockázatalapú megközelítés miatt az adatok nem feltétlenül teljesen reprezentatívak.

⁽⁴⁴⁾ https://ec.europa.eu/growth/single-market/goods/building-blocks/information-and-communication-system-market-surveillance_en

⁽⁴⁵⁾ Study on Impacts of the EU's Ecodesign and Energy/Tyre Labelling Legislation on Third Jurisdictions (Tanulmány a környezettudatos tervezésre, az energiacímkézésre és a gumiabroncsok címkézésére vonatkozó uniós jogszabályok harmadik országokra gyakorolt hatásáról), Waide et al, https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/201404_ieel_third_jurisdictions.pdf

A termékhatékonysággal kapcsolatos nemzetközi együttműködés szintén befolyásolja a programok világszerte történő fejlesztésének sebességét és irányát. Egyes harmadik országok joghatóságai hasznosnak tartják hasonló vagy azonos követelmények alkalmazását az uniós szabályok kidolgozása terén már elvégzett jelentős munka előnyeinek hasznosítása érdekében. Ugyanakkor az EU korántsem jár élen minden tekintetben vagy minden termék tekintetében, így a máshol tett erőfeszítésekből is profitálhat és tanulhat. A szabályozási konvergencia csökkentheti a fontos exportpiacokat és az uniós piacot egyaránt kiszolgáló uniós vállalatok megfelelési és megfeleléséértékelési költségeit is. Az ilyen kölcsönösen előnyös cserék előmozdítása érdekében a Bizottság továbbra is támogatja a jól működő, nemzetközi többoldalú termékpolitikai fórumokat, és részt vesz azokon – ilyen például az IEA energiahatékony végfelhasználású berendezések (4E) technológiai együttműködési programja⁽⁴⁶⁾ és a rendkívül hatékony berendezések és készülékek telepítésére (SEAD) irányuló kezdeményezés⁽⁴⁷⁾. Kétoldalú együttműködésre is sor kerül annak érdekében, hogy a partnerországokban felgyorsuljon a környezetbarát tervezésre és az energiacímkézésre vonatkozó bevált gyakorlatok alkalmazása, és világszerte tovább erősödjön a szabályozási konvergencia.

6. Következtetés

Az EU környezettudatos tervezési és energiacímkézési programja a világ egyik legnagyobb és legrégebbi ilyen programja, amely a fogyasztók, a vállalkozások és a környezet javát szolgálva kihasználja az egységes piac erejét az EU-n belül és kívül egyaránt.

A környezettudatos tervezés/energiacímkézés jelentősen és egyre nagyobb mértékben hozzájárul az európai zöld megállapodás és az „Irány az 55 %!” intézkedéscsomag célkitűzéseihez, valamint hasznos a magas energiaárakkal szembesülő fogyasztók szempontjából, akik költségei egyébként sokkal magasabbak lennének: a jelenlegi árak mellett a meglévő szakpolitikák a becslések szerint évi 250 milliárd EUR-t meghaladó megtakarítást eredményeznek az EU energiateljesítményeinek számára.

A célkitűzések és az erőforrások jobb összehangolása érdekében a program folytatásába és megerősítésébe való beruházás az EU nagyobb rezilienciájába való beruházást is jelenti, hogy az EU jobban ellenálljon a jövőbeli energiaár-váltságnak és az EU importált fosszilis tüzelőanyagoktól való függőségével kapcsolatos, az ellátás biztonságát érintő kihívásoknak. Hasonlóképpen, az anyaghatékonyságra, például az újrafeldolgozhatóságra helyezett növekvő hangsúly hozzájárul az ellátási lánc rezilienciájának növeléséhez az EU-ban.

Mind többoldalú, mind kétoldalú szinten fokozni kell a nemzetközi együttműködést annak érdekében, hogy világszerte felgyorsuljon a termékek energiahatékonsági programjainak elterjedése, és a fokozott nemzetközi együttműködés az EU és a partnerországok javát szolgálva hozzájárulhat a szabályozási konvergencia javításához is.

Az energiacímké-köteles termékek európai nyilvántartása (EPREL) példátlan piaci átláthatóságot biztosít, és új lehetőségeket tár fel az uniós fogyasztók szerepvállalásának növelésére és a velük való együttműködésre. Egyre inkább eszközként szolgál majd a más uniós szakpolitikákban (zöld taxonómia, az energiahatékonsági irányelv szerinti zöld közbeszerzés, állami ösztönzők, héa-irányelv) a termékek teljesítményére vonatkozóan a közelmúltban bevezetett feltételrendszer gyakorlati megvalósításához.

Ez a szakpolitikai terület továbbra is jelentős lehetőségeket rejt magában az uniós fogyasztók számára fontos további, rendkívül költséghatékony előnyök, a levegőszennyezés csökkentése, valamint az energia- és szén-dioxid-megtakarítás tekintetében, amelyeket egyébként más uniós vagy nemzeti szintű szakpolitikáknak kellene megvalósítaniuk. A meglévő szabályok időben történő felülvizsgálata, a helyes alkalmazás/végrehajtás támogatása, az EPREL fejlesztése és az energiafogyasztást befolyásoló új termékek szabályozásának feltérképezése azonban jelentős erőfeszítéseket igényel.

A Bizottság ezért a fenntartható termékpolitikai csomaggal összefüggésben egyértelműen jelezte, hogy az ambiciózusabb, fenntartható termékpolitika részeként jelentősen növelni kell a környezetbarát tervezési politika végrehajtására elkülönített forrásokat, és felkéri a tagállamokat, hogy tegyék meg ugyanezt a nemzeti piacfelügyeleti erőfeszítéseik tekintetében.

⁽⁴⁶⁾ <https://www.iea-4e.org/>

⁽⁴⁷⁾ <https://www.superefficient.org/>

MELLÉKLET

Módszertan az energiafogyasztást befolyásoló termékek környezettudatos tervezéséhez (MEErP)

Az energiafogyasztást befolyásoló termékek környezettudatos tervezésére vonatkozó módszertan (MEErP) kidolgozására azzal a céllal került sor, hogy operatív iránymutatást nyújtsanak az Európai Bizottságnak és a neki technikai segítséget nyújtó szerződő feleknek a termékek környezetbarát tervezésére vonatkozó előkészítő tanulmány elkészítéséhez. A teljes módszertani jelentések és a számítási sablon elérhető online ⁽¹⁾. A MEErP az érdekelt felek bevonásával idővel fejlődött. Az előkészítő tanulmányt követő adminisztratív és jogi szakaszokat a MEErP nem fedi le. A MEErP kialakítására mindazonáltal úgy került sor, hogy eredményei beépíthetők legyenek az Európai Bizottság hatásvizsgálatába.

A MEErP 7 feladatból áll. Az első 4 feladat az adatgyűjtés és az első elemzés elvégzése. Ezek közé tartoznak az alábbiak:

- 1. feladat – Hatály (termékmeghatározások, szabványok és jogszabályok),
- 2. feladat – Piacok (gazdasági és piacelemzés, beleértve a mennyiségeket és árakat),
- 3. feladat – Felhasználók (termékkeresleti oldal, fogyasztói magatartás és helyi infrastruktúra),
- 4. feladat – Technológiák (termékkínálati oldal, beleértve az elérhető legjobb technológiát (a továbbiakban: BAT) és a még nem elérhető legjobb technológiát (a továbbiakban: BNAT)).

Az 1–4. feladat az 5–7. feladathoz való hozzájáruláson kívül további, kapacitásépítési célt is szolgál. Az 1–4. feladatról szóló jelentések háttér-információkkal látják el a politikai döntéshozókat és az érdekelt feleket, hogy megértsék egymás problémáit, és párbeszédet folytassanak egymással.

- 5. feladat – Környezetvédelem és közgazdaságtan (alapeseti ⁽²⁾ életciklus-értékelés és életciklusköltség),
- 6. feladat – Tervezési lehetőségek (javítási potenciál),
- 7. feladat – Forgatókönyvek (szakpolitika, forgatókönyv, hatás és érzékenységi elemzés).

Az 5–7. feladat célja annak elemzése, hogy meg kell-e határozni a szóban forgó energiafogyasztást befolyásoló termék környezetbarát tervezésére vonatkozó követelményeket, és ha igen, milyen követelményeket kell megállapítani. Az 5. feladat esetében az „alapeset” azonosítására az 1–4. feladat eredményeinek összegzésével kerül sor. Az alapeset a valóság tudatos absztrahálása, és hivatkozási pontként szolgál a javítási potenciál, valamint a szakpolitika, a forgatókönyv, a hatás és az érzékenységi elemzés értékelése szempontjából.

A 6. feladat keretében sor kerül a tervezési lehetőségek, azok fogyasztói életciklusköltség-következményei, környezeti költségei és haszna, a legalacsonyabb életciklusköltségekkel (LLCC) járó megoldás és a BAT azonosítására. A BAT kötelező minimumkövetelmények helyett inkább olyan középtávú célkitűzést jelöl, amely alkalmas lehet promóciós intézkedések céljára. A BNAT hosszú távú lehetőségekre utal, és segít meghatározni a lehetséges intézkedések pontos hatályát és meghatározását.

A 7. feladat keretében sor kerül az előző feladatok eredményeinek összegyűjtésére annak érdekében, hogy megvizsgálják a javítási potenciál kiaknázásához szükséges megfelelő szakpolitikai eszközöket. Olyan forgatókönyvek kidolgozására kerül sor, amelyek 2050-ig szóló előrejelzéseket tartalmaznak, számszerűsítve az elérhető javulást a szabályozás nélküli forgatókönyvvel összevetve. Ezt követi az eredmények összevetése az uniós célokkal és az előnyök más módon történő elérésének társadalmi költségével. Sor kerül a fogyasztókra (vásárlóerő, társadalmi költségek) és az iparra (foglalkoztatás, jövedelmezőség, versenyképesség, beruházások szintje) gyakorolt hatásokra vonatkozó becslésre, kifejezetten ismertetve és figyelembe véve a termékágazat jellemző tervezési ciklusát. Végezetül az eredmények megalapozottságának vizsgálata a fő paraméterek érzékenységi elemzése révén történik.

Az értékelések érvényessége és az azokból eredő jogalkotási javaslat hozzáadott értéke szempontjából fontos, hogy a módszertan naprakész legyen. A jelenlegi módszertan idővel fokozatosan fejlődött időszakos felülvizsgálatok révén, az érdekelt felek véleményének figyelembevételével és időszakos kiigazításokkal.

⁽¹⁾ Az energiafogyasztást befolyásoló termékek környezettudatos tervezésének módszertana – MEErP 2011 – Módszertani jelentés – 1. rész: Módszerek, <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/26525>, Az energiafogyasztást befolyásoló termékek környezettudatos tervezésének módszertana – MEErP 2011 – Módszertani jelentés – 2. rész: Környezetvédelmi politikák és adatok, <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/26526>, számításokra vonatkozó EcoReport mintadokumentum: <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/5308/attachments/1/translations>

⁽²⁾ Egy vagy több átlagos uniós terméket vagy egy reprezentatív termékkategóriát „alapesetként” ki kell választani az EU-27 egészére vonatkozóan.

A MEErP jelenlegi verziója 2013 óta ⁽³⁾, az EcoReport eszköz jelenlegi 3.06 verziója pedig 2014 óta ⁽⁴⁾ van használatban. Jelenleg folyamatban van a felülvizsgálattal kapcsolatos munka, amely szükség esetén frissíti az elemzés során felhasznált adatokat, és biztosítja, hogy azok a legújabb szakpolitikai fejleményekkel összhangban továbbra is megfeleljenek a célnak. A felülvizsgálatot a Közös Kutatóközpont irányítja, és közzéteszik a folyamattal és az érdekelt felek bevonásával kapcsolatos részleteket ⁽⁵⁾.

⁽³⁾ SWD(2012) 434 végleges:<https://ec.europa.eu/docsroom/documents/9952/attachments/1/translations/en/renditions/pdf>

⁽⁴⁾ Anyaghatékonysági tanulmány a MEErP vonatkozásában (közzétéve 2013 decemberében), amely elérhető az alábbi internetes oldalon: https://ec.europa.eu/growth/industry/sustainability/sustainable-product-policy-ecodesign_en, EcoReport eszköz, amely elérhető az alábbi internetes oldalon: <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/5308/attachments/1/translations>

⁽⁵⁾ <https://susproc.jrc.ec.europa.eu/product-bureau/product-groups/521/home>

IV

(Tájékoztatások)

AZ EURÓPAI UNIÓ INTÉZMÉNYEITŐL, SZERVEITŐL, HIVATALAITÓL ÉS
ÜGYNÖKSÉGEITŐL SZÁRMAZÓ TÁJÉKOZTATÁSOK

EURÓPAI BIZOTTSÁG

Euroátváltási árfolyamok ⁽¹⁾

2022. május 3.

(2022/C 182/02)

1 euro =

Pénznem	Átváltási árfolyam	Pénznem	Átváltási árfolyam
USD USA dollár	1,0556	CAD Kanadai dollár	1,3570
JPY Japán yen	137,06	HKD Hongkongi dollár	8,2838
DKK Dán korona	7,4403	NZD Új-zélandi dollár	1,6366
GBP Angol font	0,84130	SGD Szingapúri dollár	1,4605
SEK Svéd korona	10,3978	KRW Dél-Koreai won	1 335,64
CHF Svájci frank	1,0272	ZAR Dél-Afrikai rand	16,8303
ISK Izlandi korona	137,60	CNY Kínai renminbi	6,9759
NOK Norvég korona	9,9090	HRK Horvát kuna	7,5555
BGN Bulgár leva	1,9558	IDR Indonéz rúpia	15 288,47
CZK Cseh korona	24,662	MYR Maláj ringgit	4,5956
HUF Magyar forint	382,15	PHP Fülöp-szigeteki peso	55,455
PLN Lengyel zloty	4,6925	RUB Orosz rubel	
RON Román lej	4,9475	THB Thaiföldi baht	36,387
TRY Török líra	15,6941	BRL Brazil real	5,3143
AUD Ausztrál dollár	1,4825	MXN Mexikói peso	21,5025
		INR Indiai rúpia	80,8420

⁽¹⁾ Forrás: Az Európai Központi Bank (ECB) átváltási árfolyama.

SZÁMVEVŐSZÉK

1/2022. sz. vélemény

(az EUMSZ 287. cikkének (4) bekezdése alapján)

az európai politikai pártok és az európai politikai alapítványok jogállásáról és finanszírozásáról szóló rendeletre irányuló bizottsági javaslatról

(2022/C 182/03)

Az Európai Számvevőszék tudatja, hogy megjelent „(az EUMSZ 287. cikkének (4) bekezdése alapján) az európai politikai pártok és az európai politikai alapítványok jogállásáról és finanszírozásáról szóló rendeletre irányuló bizottsági javaslatról” adott 1/2022. sz. véleménye.

A jelentés olvasható vagy letölthető a Számvevőszék weboldalán:

<https://www.eca.europa.eu/hu/Pages/DocItem.aspx?did=61068>

EURÓPAI ADATVÉDELMI BIZTOS

Az európai adatvédelmi biztos azon két tanácsi határozati javaslatra vonatkozó véleményének összefoglalója, amelyek felhatalmazzák a tagállamokat a számítástechnikai bűnözésről szóló egyezményhez csatolt, a megerősített együttműködésről és az elektronikus bizonyítékok átadásáról szóló második kiegészítő jegyzőkönyvnek az Európai Unió érdekében történő aláírására és megerősítésére.

(A vélemény teljes szövege angol, francia és német nyelven megtalálható az európai adatvédelmi biztos honlapján: www.edps.europa.eu)

(2022/C 182/04)

A Bizottság 2021. november 25-én az Európai Unió működéséről szóló szerződés 16. cikke, 82. cikkének (1) bekezdése és 218. cikkének (5) és (6) bekezdése alapján két tanácsi határozatra irányuló javaslatot fogadott el, amelyek közül az egyik a számítástechnikai bűnözésről szóló budapesti egyezmény második kiegészítő jegyzőkönyvének az Európai Unió érdekében történő aláírására, a másik pedig a megerősítésére ad felhatalmazást a tagállamoknak. A javaslatok melléklete tartalmazza a Tanácsnak a jegyzőkönyv aláírása és megerősítése során felmerülő fenntartásokra, nyilatkozatokra és közleményekre vonatkozó irányelveit.

A bűncselekmények felderítése és üldözése jogos célkitűzés, és a nemzetközi együttműködés, beleértve az információcserét is, fontosabbá vált, mint valaha. Az európai adatvédelmi biztos már régóta érvel amellyel, hogy az EU-nak olyan fenntartható mechanizmusokra van szüksége a személyes adatok harmadik országokkal való bűnüldözési célú megosztásához, amelyek teljes mértékben összeegyeztethetőek az uniós szerződésekkel és az Alapjogi Chartával. A bűnüldöző hatóságok a belföldi ügyek kivizsgálása során is egyre többször találják magukat „határokon átnyúló helyzetekben”, mert az információt elektronikusan egy harmadik országban tárolják. A kérelmek növekvő mennyisége és a digitális információk volatilitása nagy terhet ró az együttműködés meglévő modelljeire, például a kölcsönös jogsegély-megállapodások rendszerére. Az európai adatvédelmi biztos tisztában van azzal, hogy a hatóságok versenyt futnak az idővel, hogy adatokat szerezzenek nyomozásaikhoz, és támogatja az új együttműködési modellek kidolgozására irányuló erőfeszítéseket, többek között harmadik országokkal folytatott együttműködés keretében.

A jegyzőkönyv célja, hogy javítsa a hagyományos együttműködési csatornákat, és rendelkezéseket tartalmaz a bűnüldöző hatóságok és a szolgáltatók közötti, határokon átnyúló közvetlen együttműködés elősegítésére. A jegyzőkönyv különösen a számítástechnikai bűnözéssel kapcsolatos együttműködést, valamint a bűncselekményekre vonatkozó bizonyítékok elektronikus formában, konkrét bűnügyi nyomozások vagy büntetőeljárások céljából történő gyűjtését szeretné elősegíteni.

Az európai adatvédelmi biztos elismeri, hogy nem lehetséges az uniós jog terminológiájának és fogalom meghatározásainak teljes körű átültetése egy többoldalú nemzetközi megállapodásba, ugyanakkor hangsúlyozza, hogy az uniós jognak való teljes megfelelés érdekében biztosítani kell az egyének számára a megfelelő biztosítékokat.

Az adatvédelmi elvek – beleértve a tisztességes, pontos és helytálló tájékoztatást, a független felügyeletet és az egyének személyhez fűződő jogait – ugyanolyan fontosak az állami szervek számára, mint a magánvállalkozások számára. Ezek az alapelvek még fontosabbak, ha figyelembe vesszük a bűnügyi nyomozáshoz szükséges adatok érzékenységet.

Ennek a véleménynek az a célja, hogy objektív elemzést és konstruktív tanácsot nyújtson az uniós intézményeknek, miközben a Tanács a jegyzőkönyv aláírására és megerősítésére irányuló bizottsági javaslatokat vizsgálja, és mielőtt az Európai Parlamentet felkérné, hogy adja hozzájárulását a jegyzőkönyv elfogadásához.

Az európai adatvédelmi biztos üdvözli, hogy a jegyzőkönyv végleges szövege nem tartalmaz rendelkezést a bűnüldöző hatóságok adatokhoz való közvetlen hozzáférésére vonatkozóan. Üdvözli továbbá, hogy a jegyzőkönyv külön cikket tartalmaz a személyes adatok védelméről. Az európai adatvédelmi biztos emellett pozitívan fogadja a jegyzőkönyvbe foglalt számos biztosítékot.

Az európai adatvédelmi biztos tisztában van azzal, hogy megerősítésre került, hogy az EU-USA keretmegállapodás alkalmazandó az EU-ból az Amerikai Egyesült Államokba történő adattovábbításokkal kapcsolatban a jegyzőkönyvnek a hatóságok közötti együttműködésre vonatkozó rendelkezései tekintetében. Az európai adatvédelmi biztos sajnálatosnak tartja ezt a döntést.

Amennyiben a Tanács határozatot fogad el arról, hogy a jegyzőkönyvnek az Unió érdekében történő aláírására és megerősítésére a tagállamok felhatalmazást kapjanak, az európai adatvédelmi biztos üdvözlö a Bizottság arra irányuló javaslatát, hogy a tagállamok az Unió érdekében tegyék meg a jegyzőkönyv 7. cikke (2) bekezdésének b) pontja, (5) bekezdésének a) és e) pontja szerinti nyilatkozatot, értesítést és közleményt. Ezek a javaslatok biztosítják, hogy az uniós szolgáltatókat csak a jegyzőkönyvben részes megkereső harmadik országban működő ügyész vagy más igazságügyi hatóság által vagy annak felügyelete alatt, vagy a megkeresett tagállam illetékes hatóságának független felügyelete és ellenőrzése mellett kibocsátott felhívás alapján lehet megkérni személyes adatok továbbítására.

Az európai adatvédelmi biztos kedvezően fogadja azt a javaslatot is, hogy a tagállamok tegyék meg a jegyzőkönyv 8. cikkének (4) bekezdése szerinti nyilatkozatot (amely az előfizetői információk és forgalmi adatok átadására vonatkozó felhívások érvényesítése érdekében az illetékes hatóságok közötti együttműködésre vonatkozik) annak érdekében, hogy az e rendelkezés szerinti felhívások érvényesítéséhez további alátámasztó információkra legyen szükség.

Ezenkívül az európai adatvédelmi biztos a következő ajánlásokat fogalmazza meg a jövőbeli tanácsi határozatokkal kapcsolatban, amennyiben a tagállamok az Unió érdekében aláírják és megerősítik a jegyzőkönyvet:

- A számítástechnikai bűnözésről szóló egyezmény értelmében az előfizetői információk kategóriájába tartozó egyes adatok az uniós jog szerint az érintett alapvető jogaiba való súlyos beavatkozást eredményező forgalmi adatoknak tekinthetők, amelyekhez való hozzáférést csak a súlyos bűncselekmények elleni küzdelem indokolhatja. Ezért az európai adatvédelmi biztos azt ajánlja a tagállamoknak, hogy a Bizottság javaslatával ellentétben, a 7. cikk (9) bekezdésének b) pontja értelmében tartsák fenn a jogot arra, hogy bizonyos típusú hozzáférési számok tekintetében ne alkalmazzák a jegyzőkönyv előfizetői adatoknak a szolgáltatók által közvetlenül egy másik ország illetékes hatóságai számára történő továbbításáról szóló 7. cikkét;
- A tagállamoknak a jegyzőkönyv 7. cikke (5) bekezdésének e) pontja alapján ki kell jelölniük egy igazságügyi vagy más független hatóságot;
- Tisztázni kell, hogy a tagállamok az aláíráskor, illetve a megerősítő, elfogadó vagy jóváhagyó okirat letétbe helyezésekor milyen formában tájékoztassák az Egyesült Államok hatóságait az EU-USA keretmegállapodás tekintetében.
- Módosítani kell a jegyzőkönyv 14. cikke (1) bekezdésének c) pontja értelmében a jegyzőkönyv adatvédelmi rendelkezésének (14. cikk) esetlegesen helyébe lépő egyéb megállapodásokkal vagy egyezségekkel kapcsolatban javasoltakat.

1. BEVEZETÉS ÉS HÁTTÉR

1. 2017 júniusában az Európa Tanács számítástechnikai bűnözésről szóló egyezmény bizottsága jóváhagyta a számítástechnikai bűnözésről szóló egyezmény második kiegészítő jegyzőkönyvének előkészítésére vonatkozó feladatmeghatározást a 2017 szeptemberétől 2019 decemberéig tartó időszakra ⁽¹⁾.
2. A Bizottság 2019. február 5-én ajánlást ⁽²⁾ fogadott el a Bizottságnak az Európa Tanács számítástechnikai bűnözésről szóló egyezményéhez csatolt (a továbbiakban: számítástechnikai bűnözésről szóló egyezmény) (CETS 185. sz.) ⁽³⁾, a számítástechnikai bűnözés terén megerősített együttműködésről és az elektronikus bizonyítékokról szóló második kiegészítő jegyzőkönyvre (a továbbiakban: jegyzőkönyv) ⁽⁴⁾ vonatkozó tárgyalásokon az Európai Unió nevében való részvétele engedélyezéséről szóló tanácsi határozatról.
3. Az európai adatvédelmi biztos (a továbbiakban: európai adatvédelmi biztos) 2019. április 2-án véleményt fogadott el az ajánlással kapcsolatban ⁽⁵⁾. Az Európai Unió Tanácsa 2019. június 6-i határozatával engedélyezte, hogy a Bizottság az Európai Unió nevében részt vegyen a jegyzőkönyvvel kapcsolatos tárgyalásokon ⁽⁶⁾.

⁽¹⁾ <https://rm.coe.int/t-cy-terms-of-reference-protocol/1680a03690>

⁽²⁾ Az Európa Tanács számítástechnikai bűnözésről szóló egyezményének (185. sz. CETS) második kiegészítő jegyzőkönyvére vonatkozó tárgyalásokon való részvétel engedélyezéséről szóló tanácsi határozatra vonatkozó ajánlás, COM(2019) 71 final

⁽³⁾ <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=0900001680081561>

⁽⁴⁾ <https://rm.coe.int/1680a49dab> (a Miniszteri Bizottság által jóváhagyott ideiglenes változat).

⁽⁵⁾ Az európai adatvédelmi biztos 2019. április 2-én kelt, 3/2019. sz. véleménye a számítástechnikai bűnözésről szóló budapesti egyezmény második kiegészítő jegyzőkönyvére irányuló tárgyalásokon való részvételtől.

⁽⁶⁾ A Tanács 2019. június 6-án elfogadott határozata az Európai Bizottságnak az Európa Tanács számítástechnikai bűnözésről szóló egyezményének (185. sz. CETS) második kiegészítő jegyzőkönyvére irányuló tárgyalásokon az Európai Unió nevében való részvétele engedélyezéséről.

4. A számítástechnikai bűnözésről szóló egyezmény bizottsága kétszer hosszabbította meg a megbízatást, először 2020 decemberéig, majd 2021 májusáig. A jegyzőkönyvet a számítástechnikai bűnözésről szóló egyezmény bizottsága (T-CY) 2017 szeptembere és 2021 májusa között készítette elő. Ebben az időszakban a T-CY több mint kilencven jegyzőkönyvszerkesztő plenáris, illetve szerkesztőcsoport és al csoportok ülésre, valamint az érdekelt felekkel folytatott konzultációk hat fordulójára került sor.
5. Az Európai Adatvédelmi Testület hozzájárult a jegyzőkönyvtervezetről 2019. november 13-án, 2021. február 2-án és 2021. május 4-én tartott nyilvános konzultációkhoz ⁽⁷⁾.
6. Az Európai Parlament a digitális évtizedre vonatkozó uniós kiberbiztonsági stratégiáról szóló 2021. évi állásfoglalásában elismerte a jegyzőkönyvvel kapcsolatos munka lezárásának szükségességét ⁽⁸⁾.
7. Az Európa Tanács Miniszteri Bizottsága 2021. november 17-én elfogadta a jegyzőkönyvet. A jegyzőkönyvet 2022 májusában kell megnyitni aláírásra. A módosításokat ezért csak a jegyzőkönyvben részes fél javasolhatja, és a Miniszteri Bizottság fogadhatja azokat el. A módosítások hatálybalépéséhez a jegyzőkönyv valamennyi fél általi elfogadására van szükség ⁽⁹⁾.
8. Az Európai Unió nem válhat a jegyzőkönyv részes felévé, mivel mind a jegyzőkönyv, mind a számítástechnikai bűnözésről szóló egyezmény csak államok előtt áll nyitva ⁽¹⁰⁾.
9. A Bizottság 2021. november 25-én az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 16. cikke, 82. cikkének (1) bekezdése és 218. cikkének (5) és (6) bekezdése alapján két tanácsi határozatra irányuló javaslatot fogadott el ⁽¹¹⁾.
10. E javaslatok szerint ⁽¹²⁾ a jegyzőkönyv az EUMSZ 3. cikkének (2) bekezdése értelmében nagymértékben közös szabályok hatálya alá tartozó területre vonatkozik. A Bizottság e javaslatokkal két olyan tanácsi határozatot kíván elérni, amelyek felhatalmazzák a tagállamokat a jegyzőkönyvnek az Európai Unió érdekében történő aláírására, illetve megerősítésére. Mindkét javaslatot melléklet (a továbbiakban: melléklet) kíséri, amely iránymutatásokat tartalmaz a tagállamok számára a jegyzőkönyvnek az Európai Unió érdekében történő aláírásakor és megerősítésekor alkalmazandó fenntartásokra, nyilatkozatokra, értesítésekre vagy közleményekre és egyéb megfontolásokra vonatkozóan. A megerősítésre vonatkozó javaslat melléklete tartalmazza a jegyzőkönyv szövegét is.

⁽⁷⁾ „Az Európai Adatvédelmi Testület hozzájárulása az Európa Tanács számítástechnikai bűnözésről szóló egyezménye (Budapesti Egyezmény) második kiegészítő jegyzőkönyvének tervezetéről folytatott, 2019. november 13-i konzultációhoz”; „02/201. sz. nyilatkozat az Európa Tanács számítógépes bűnözésről szóló egyezményéhez (Budapesti Egyezmény) tartozó második kiegészítő jegyzőkönyv új rendelkezéseinek 2021. február 2-án elfogadott tervezetéről”; „Az Európai Adatvédelmi Testület hozzájárulása az Európa Tanács számítógépes bűnözésről szóló Budapesti Egyezménye második kiegészítő jegyzőkönyvének tervezetéről folytatott konzultációk 2021. május 4-én tartott 6. fordulójához”

⁽⁸⁾ Az Európai Parlament 2021. június 10-i állásfoglalása a digitális évtizedre vonatkozó uniós kiberbiztonsági stratégiáról.

⁽⁹⁾ A jegyzőkönyv 21. cikke

⁽¹⁰⁾ Azon tanácsi határozatokra vonatkozó javaslatok (10) preambulumbekzdése, amelyek a tagállamokat a számítástechnikai bűnözésről szóló egyezményhez csatolt, a megerősített együttműködésről és az elektronikus bizonyítékok átadásáról szóló második kiegészítő jegyzőkönyvnek az Európai Unió érdekében történő aláírására és megerősítésére hatalmazzák fel a tagállamokat.

⁽¹¹⁾ Tanácsi határozatra irányuló javaslat a tagállamoknak a számítástechnikai bűnözésről szóló egyezményhez csatolt, a megerősített együttműködésről és az elektronikus bizonyítékok átadásáról szóló második kiegészítő jegyzőkönyvnek az Európai Unió érdekében történő aláírására való felhatalmazásáról (COM(2021)718 final).

Tanácsi határozatra irányuló javaslat a tagállamoknak a számítástechnikai bűnözésről szóló egyezményhez csatolt, a megerősített együttműködésről és az elektronikus bizonyítékok átadásáról szóló második kiegészítő jegyzőkönyvnek az Európai Unió érdekében történő megerősítésére való felhatalmazásáról (COM(2021)719 final).

Az aláírásra vonatkozó javaslat (14) és (15) preambulumbekzdése, valamint a megerősítésre vonatkozó javaslat (13) és (14) preambulumbekzdése szerint Írországnak lehetősége van részt venni a határozat elfogadásában és alkalmazásában, Dánia pedig nem vesz részt e határozat elfogadásában, az rá nézve nem kötelező és nem alkalmazandó.

⁽¹²⁾ A javaslatok (3) preambulumbekzdése.

11. A megállapodás megkötése érdekében, amennyiben a Tanács úgy határoz, hogy az Unió érdekében engedélyezi annak tagállamok általi aláírását, a Tanácsnak határozatot kell elfogadnia, amelyben felhatalmazza a tagállamokat, hogy az Európai Parlament egyetértését követően az Unió érdekében erősítsék meg a megállapodást. A jegyzőkönyv az azt követő három hónapos időszak lejártát követő hónap első napján lép hatályba, amikor a számítógépes bűnözés elleni egyezmény öt részes fele a jegyzőkönyv 16. cikke (1) és (2) bekezdésének rendelkezéseivel összhangban hozzájárultak ahhoz, hogy a jegyzőkönyv rájuk nézve kötelező erejű legyen ⁽¹³⁾.
12. Az Európai Bizottság mindkét javaslatról konzultált az európai adatvédelmi biztossal azok elfogadását követően, az (EU) 2018/1725 ⁽¹⁴⁾ rendelet 42. cikkének (1) bekezdése alapján. E véleményre a jegyzőkönyv megerősítéséről szóló javaslat (12), illetve a jegyzőkönyv aláírásáról szóló javaslat (13) preambulumbekzdése hivatkozik. Az európai adatvédelmi biztos hangsúlyozni kívánja, hogy a jelen vélemény nem érinti a későbbiekben rendelkezésre álló információk alapján tett esetleges további észrevételeit.

7. KÖVETKEZTETÉSEK

129. Tekintettel a számítástechnikai bűnözés elterjedésére és az elektronikus bizonyítékok növekvő jelentőségére a bűnügyi nyomozásban, valamint az ilyen bizonyítékok megszerzésének bonyolultságára, ha azok nem a tagállamok joghatósága alá tartozó területen találhatóak, az európai adatvédelmi biztos tisztában van azzal, hogy a bűnüldöző hatóságoknak gyorsan és hatékonyan kell megszerezniük az elektronikus bizonyítékokat annak érdekében, hogy hatékonyan tudjanak küzdeni a bűnözés ellen.
130. Az európai adatvédelmi biztos ezért támogatja, hogy megfelelő biztosítékokat tartalmazó nemzetközi választ találjanak az ezzel összefüggésben felmerülő kérdésekre.
131. A jegyzőkönyv célja egyrészt a hagyományos együttműködési csatornák javítása, másrészt a bűnüldöző hatóságok és a szolgáltatók közötti közvetlen, határokon átnyúló együttműködés biztosítása. Nem tartalmaz rendelkezéseket a bűnüldöző hatóságok adatokhoz való közvetlen hozzáférése vonatkozásban, amit az európai adatvédelmi biztos üdvözöl.
132. Az európai adatvédelmi biztos elismeri, hogy nem lehetséges az uniós jog terminológiájának és fogalommeghatározásainak teljes körű átültetése egy többoldalú nemzetközi megállapodásba, ugyanakkor hangsúlyozza, hogy az uniós jognak való teljes megfelelés érdekében biztosítani kell az egyének számára a megfelelő adatvédelmi biztosítékokat.
133. Az európai adatvédelmi biztos elégedett azzal, hogy a jegyzőkönyv külön cikket tartalmaz a személyes adatok védelméről. Emellett pozitívan fogadja a jegyzőkönyvbe foglalt számos biztosítékokat.
134. Az európai adatvédelmi biztos tisztában van azzal, hogy megerősítésre került, hogy a keretmegállapodás alkalmazandó az EU-ból az Amerikai Egyesült Államokba történő adattovábbításokkal kapcsolatban a jegyzőkönyvnek a hatóságok közötti együttműködésre vonatkozó rendelkezései tekintetében. Az európai adatvédelmi biztos sajnálatosnak tartja ezt a döntést.
135. Amennyiben a Tanács határozatot fogad el arról, hogy a jegyzőkönyvnek az Unió érdekében történő aláírására és megerősítésére a tagállamok felhatalmazást kapjanak, az európai adatvédelmi biztos üdvözli a Bizottság arra irányuló javaslatait, hogy a tagállamok az Unió érdekében tegyék meg a jegyzőkönyv 7. cikke (2) bekezdésének b) pontja, (5) bekezdésének a) és e) pontja szerinti nyilatkozatot, értesítést és közleményt. Ezek a javaslatok biztosítják, hogy az uniós szolgáltatókat csak a jegyzőkönyvben részes megkereső harmadik országban működő ügyész vagy más igazságügyi hatóság által vagy annak felügyelete alatt, vagy a megkeresett tagállam illetékes hatóságának független felügyelete és ellenőrzése mellett kibocsátott felhívás alapján lehet megkérni személyes adatok továbbítására.

⁽¹³⁾ A 16. cikk (1) bekezdése: „[...] [az Egyezmény] [...] [Felei] a következők révén kifejezik azzal való egyetértésüket, hogy a jegyzőkönyvet magukra nézve kötelezőnek ismerik el:

a. aláírás a megerősítés, elfogadás vagy jóváhagyás fenntartása nélkül; vagy

b. aláírás a megerősítés, elfogadás vagy jóváhagyás fenntartásával, melyet megerősítés, elfogadás, illetve jóváhagyás követ.”

2. A megerősítés, elfogadás vagy jóváhagyás okiratait az Európa Tanács Főtitkárnál kell letétbe helyezni.

⁽¹⁴⁾ HL L 295., 2018.11.21., 39. o.

136. Az európai adatvédelmi biztos kedvezően fogadja azt a javaslatot is, hogy a tagállamok tegyék meg a jegyzőkönyv 8. cikkének (4) bekezdése szerinti nyilatkozatot (amely az előfizetői információk és forgalmi adatok átadására vonatkozó felhívások érvényesítése érdekében az illetékes hatóságok közötti együttműködésre vonatkozik), annak érdekében, hogy az e rendelkezés szerinti felhívások érvényesítéséhez további alátámasztó információkra legyen szükség.
137. Az európai adatvédelmi biztos a következő ajánlásokat fogalmazza meg a jövőbeli tanácsi határozatokkal kapcsolatban, amennyiben a tagállamok az Unió érdekében aláírják és megerősítik a jegyzőkönyvet:
- A számítástechnikai bűnözésről szóló egyezmény értelmében az előfizetői információk kategóriájába tartozó egyes adatok az uniós jog szerint az érintett alapvető jogaiba való súlyos beavatkozást eredményező forgalmi adatoknak tekinthetők, amelyekhez való hozzáférést csak a súlyos bűncselekmények elleni küzdelem indokolhatja. Ezért az európai adatvédelmi biztos azt ajánlja a tagállamoknak, hogy a Bizottság javaslatával ellentétben, a 7. cikk (9) bekezdésének b) pontja értelmében tartsák fenn a jogot arra, hogy bizonyos típusú hozzáférési számok tekintetében ne alkalmazzák a jegyzőkönyv előfizetői adatoknak a szolgáltatók által közvetlenül egy másik ország illetékes hatóságai számára történő továbbításáról szóló 7. cikkét;
  - A tagállamoknak a jegyzőkönyv 7. cikke (5) bekezdésének e) pontja alapján ki kell jelölniük egy igazságügyi vagy más független hatóságot;
  - Tisztázni kell, hogy a tagállamok az aláíráskor, illetve a megerősítő, elfogadó vagy jóváhagyó okirat letétbe helyezésekor milyen formában tájékoztassák az Egyesült Államok hatóságait az EU-USA keretmegállapodás tekintetében;
  - Módosítani kell a jegyzőkönyv 14. cikke (1) bekezdésének c) pontja értelmében a jegyzőkönyv adatvédelmi rendelkezésének (14. cikk) esetlegesen helyébe lépő egyéb megállapodásokkal vagy egyezségekkel kapcsolatban javasoltakat.
138. Az európai adatvédelmi biztos végül hangsúlyozza, hogy egy tagállam ügyésze és így az Európai Ügyészség is csak akkor nyújthat be megkeresést, illetve csak akkor továbbíthat adatot egy másik fél 8. cikk szerinti felhívása alapján, ha megállapítást nyer, hogy az ilyen megkeresést vagy felhívást az Európai Unió Bíróságának ítélkezési gyakorlata értelmében egy igazságügyi hatóság vagy egy független szerv felülvizsgálja.
139. Az európai adatvédelmi biztos továbbra is a Bizottság, a Tanács és az Európai Parlament rendelkezésére áll, hogy a folyamat során további tanácsokat adjon. A jelen vélemény nem érinti az európai adatvédelmi biztosnak a későbbiekben rendelkezésre álló információk alapján tett esetleges további észrevételeit.

Brüsszel, 2022. január 20.

Wojciech Rafał WIEWIÓROWSKI

V

(Hirdetmények)

EGYÉB JOGI AKTUSOK

EURÓPAI BIZOTTSÁG

Elnevezés bejegyzése iránti kérelem közzététele a mezőgazdasági termékek és az élelmiszerek minőségrendszereiről szóló 1151/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 50. cikke (2) bekezdésének a) pontja alapján

(2022/C 182/05)

Ez a közzététel az 1151/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet ⁽¹⁾ 51. cikke alapján jogot keletkeztet a kérelem elleni felszólalásra, amely az e közzététel napjától számított három hónapon belül tehető meg.

EGYSÉGES DOKUMENTUM

„Alubia de Anguiano”

EU-szám: PDO-ES-02642 – 2020.10.14.

OEM (X) OFJ ( )

1. **Elnevezés**

„Alubia de Anguiano”

2. **Tagállam vagy harmadik ország**

Spanyolország

3. **A mezőgazdasági termék vagy élelmiszer leírása**

3.1. *A termék típusa*

1.6. osztály: Gyümölcs, zöldségfélék és gabonafélék, frissen vagy feldolgozva

3.2. *Az 1. pontban szereplő elnevezéssel jelölt termék leírása*

Az „Alubia de Anguiano” oltalom alatt álló eredetmegjelöléssel ellátott termék a *Fabaceae* családba tartozó *Phaseolus vulgaris* L faj száraz, héjas magjaiból áll, amely az Anguiano településen termesztett és csomagolt „El Encinar” futó karósbab fajtájához tartozik.

Az „El Encinar” fajtát az évszázadok során a termelékenység és a minőségi jellemzők javítására törekvő mezőgazdasági termelők által kiválasztott helyi ökotípusok egész sora alkotta. Növekedési mintája meghatározatlan, és hosszú szártagokkal rendelkezik, ezért a megfelelő fejlődés érdekében karózni kell. Termesztési ciklusa 120 és 180 nap között mozog.

⁽¹⁾ HL L 343., 2012.12.14., 1. o.

Az „Alubia de Anguiano” a következő jellemzőkkel rendelkező hüvelyes: közepes méret, ovális forma, kevésbé fényes vagy telt bíbor vagy borszín, vékony héj, alacsony oxálsavtartalom (körülbelül 625 mg/kg) és a főzés előtti áztatáskor magas vízfelvévő képesség (legalább 95 %). Ez azzal a hatással jár, hogy a bab megpuhul és csökken a főzési idő, így kiváló minőségű kulináris termék jön létre.

Méret	Közepes
Szélesség	5,80 mm ± 0,5 mm
Hossz	10,95 mm ± 1 mm
Vastagság	5,10 mm ± 0,5 mm
100 mag tömege (g)	38,36 ± 1,19
Sűrűség g/cm ³	1,37 ± 0,03
Keményység (nyomáspróba) (N/mm ²)	0,58 ± 0,10
% vízfelvétel	≥ 98 ± 3,29
Keményység áztatás után (nyomáspróba) (N/mm ²)	0,07 ± 0,02
Keményység (átütési próba) (N/mm ²)	6,41 ± 1,25
Keményység áztatás után (átütési próba) (N/mm ²)	0,3 ± 0,03
Alak	Ovális
Fényesség	Fényes
Szín	Bíbor/borszínű
Foltok	Nincsenek
Mintázat	Nincs mintázat

Csomagolásakor a babnak egészségesnek és egészségesnek kell lennie, és nem tartalmazhat foltokat, kivéve a felületen lévő enyhe tarka mintát, amely nem lehet káros a bab általános megjelenésére vagy minőségére, illetve a csomagolás kiszerezésére nézve. A magok nedvességtartalma nem haladhatja meg a 17 %-ot. A magok méretének nagyobbának kell lennie, mint az 5 mm-es szita lyukai.

Az „Alubia de Anguiano” kulináris minősége, amely a főzési folyamat során adott reakciókhoz kapcsolódik, közvetlen hatással van a főtt bab jellegzetes ízére. A babon a főzéskor nem keletkeznek csomók, hanem egészben és sértetlen marad, textúrája sima, vajszerű lesz. A héja nem észrevehető, íze nagyon kellemes.

Ezen jellemzők miatt a bab rendkívül keresett a piacon, nagyon jól alkalmazható és megfelelő a kreatív konyhaművészethez. Az „Alubia de Anguiano” bab könnyen és gyorsan főzhető, és a szemek még túlfőzés esetén sem törnek el.

3.3. Takarmány és nyersanyagok

–

3.4. Az előállítás azon műveletei, amelyeket a meghatározott földrajzi területen kell elvégezni

Az „Alubia de Anguiano” oltalom alatt álló eredetmegjelölés termesztésének, pucolásának, szárításának, tartósításának és elkészítésének valamennyi folyamatát a meghatározott földrajzi területen kell elvégezni.

3.5. A bejegyzett elnevezést viselő termék szeletelésére, aprítására, csomagolására stb. vonatkozó egyedi szabályok

Bár ezekre a folyamatokra a termesztést követően kerül sor, a származási helyen történő csomagolást és címkézést az elnevezéssel bejegyzett gazdasági szereplők végzik, és azok döntő fontosságúak a minőség biztosítása, valamint a megfelelő nyomonkövethetőség és ellenőrzés garantálása szempontjából. Ennek oka, hogy a bab olyan termék, amely könnyen összekeverhető a más forrásokból származó babbal, a törpebabbal, más fajtákkal vagy a nem megfelelően tartósított babokkal. Ez a termék hírnevét is védi.

A csomagolás történhet kézzel, vagy automata vagy félautomata mérlegekkel. 0,5, 1, 2 és 3 kg nettó tömegű csomagokat használnak. A vendéglátóipari értékesítéshez 5, 10 és 20 kg-os zsákokat is fel lehet használni.

Azzal a feltétellel, hogy hivatkozás történik az OEM-re, és megfelelő ellenőrzési rendszer áll rendelkezésre a termék nyomonkövethetőségének a végső fogyasztó felé történő garantálására, megengedett az újracsomagolás lehetősége, és az egyes termelők címkével utólagosan ellátott ömlesztett szállítmányokat is értékesíthetnek. Adott esetben az ilyen gyakorlatokat be kell jelenteni az irányító testületnek vagy az illetékes hatóságnak.

3.6. A bejegyzett elnevezést viselő termék címkézésére vonatkozó egyedi szabályok

A címkét minden csomagolási egységen meg kell számozni, és azon a következőket kell feltüntetni: az „Alubia de Anguiano” oltalom alatt álló eredetmegjelölés elnevezése, logója és (más látómezőben) a bab betakarításának éve.

A termékleírásban meghatározott követelményeknek megfelelő valamennyi termelőnek és feldolgozónak hozzáféréssel kell rendelkeznie a terméket azonosító egyedi logóhoz.

4. A földrajzi terület tömör meghatározása

A meghatározott földrajzi terület a Rioja Alta régió Sierra körzetében található Anguiano települést foglalja magában (teljes terület 90,89 km²).

5. Kapcsolat a földrajzi területtel

A körülhatárolt földrajzi terület sajátos éghajlati és talajtani adottságai, valamint a helyi termelők és feldolgozók szakértelme biztosítja az ok-okozati összefüggést a termék jellemzői és minősége, valamint a földrajzi környezet között.

A termék minősége és jellemzői

Az „Alubia de Anguiano” babot kizárólag az „El Encinar” fajtából állítják elő, és a 3.2. szakaszban meghatározott sajátos fizikai jellemzők miatt különbözik a más fajtából termesztett babtól. Ugyanakkor jelentősen különböznek a szomszédos területeken termesztett babtól is. A meghatározott földrajzi területen termesztett bab jelentős súlya, sűrűsége és reológiai képessége (a deformációval vagy repedéssel szembeni ellenálló képesség), valamint a főzés előtti áztatáskor magas vízfelvevő képessége miatt figyelemre méltó.

Magas vízfelvevő képességük lehetővé teszi, hogy a babszemek átütési próbával mért keménysége 6,4 N/mm²-ről 0,30 N/mm²-re csökkenjen, ami felgyorsítja a keményítő zselatinosodását és a fehérjealvadást, és csökkenti a főzési időt. Az „Alubia de Anguiano” babszemek túlfőzés esetén sem törnek el. Ez a jellemző közvetlen hatással van az ízre, és a többi jellegzetességgel ötvözve ez adja a termék magas kulináris minőségét.

Természeti tényezők

Felszínrajz

Anguiano település a Najerilla folyó középső/felső folyásánál található. Az oltalom alatt álló terület tengerszint feletti magassága a Najerilla folyó legalacsonyabb szakaszán 600 m és 750 m között van a hegyvidéki területeken, ahol a növény termesztése egyértelműen korlátokba ütközik. A domborzat egy sor hegycsúcsból és hegyláncból áll, amelyek gyakran a tengerszint feletti magasság jelentős eltéréseihez vezetnek, amelyek megakadályozzák a talajeróziót (evolúció).

A meredek lejtők és a meszes kőzetek összetétele deluviális üledéket eredményezett ott, ahol a talaj alig fejlődött ki. Ezeket a területeket „gyenge minőségű talajnak” nevezik, és az „Alubia de Anguiano” bab termesztése itt más módon történik, mint a szomszédos területeken, amelyek nem ugyanezekkel a jellemzőkkel rendelkeznek.

Talajtani viszonyok

Ezek a tipikus hegyvidéki (gyenge minőségű és nem jól kifejlett) talajok eredete a harmadidőszakra nyúlik vissza, és többnyire konglomerátumokból, palából és homokkőből állnak. A deluviális üledék ellenálló képessége tükröződik a növényekben, amelyek kisebb méretű és kevesebb, de jobb minőségű magokat teremnek.

A talajok vízelvezetése kiváló. Ez elengedhetetlen az „Alubia de Anguiano” bab megfelelő fejlődéséhez, amely korlátozó tényezőként nedvességet igényel. A vízfelesleg azonban szintén nagyon káros, mivel számos betegség terjedését ösztönözheti.

A terület savas, mészmentes taljai miatt az „Alubia de Anguiano” bab héja vékonyabb, az epidermisz alatt található sejtekben pedig alacsonyabb az oxálsavtartalom (kb. 625 mg/kg). Ez javítja a vízfelvevő képességüket az áztatási szakaszban, és csökkenti a főzési időt.

Éghajlat

Az OEM földrajzi területén az éves átlaghőmérséklet 9,7 °C. Az átlagos maximális hőmérséklet 13,8 °C, a legmelegebb hónapok július, augusztus és június (ebben a sorrendben). Az átlagos minimális hőmérséklet 6 °C, február és január a leghidegebb hónap. A hőmérséklet (évente) 37 napon haladja meg a 25 °C-ot, és 58 napon 0 °C alá süllyed. Ezenkívül jelentős a napi hőmérsékletingadozás: az éjszakák nagyon hidegek, a nappalok pedig melegebbek. Ez kevesebb, de jobb minőségű babtermést eredményez.

A hegyvidéki terület sajátos éghajlati viszonyai ideálisak az „Alubia de Anguiano” bab megfelelő fejlődéséhez. Tavasszal vetik be, és nyáron-ősszel takarítják be. A minimális növekedési hőmérséklet körülbelül 8 °C. A csírázáshoz szükséges minimális hőmérséklet 12 °C. Nagyon érzékeny a fagyra, és elpusztulhat, ha a hőmérséklet 3 °C alá esik.

Az „Alubia de Anguiano” babnak nedvességre is szüksége van a megfelelő fejlődéshez. A számottevő, azaz több mint 1 l/m² csapadékkal jellemzett napok száma 80. A csapadék össz mennyisége 39,06 l/m². A legcsapadékosabb hónapok március, június és október, a legkevesebb csapadék pedig decemberben, januárban és májusban esik. Az evapotranspirációs referenciaérték 913,9 mm. A levegő relatív páratartalma 68,33 %, az átlagos teljes napsugárzás pedig 185,44 W/m². A talaj átlagos hőmérséklete 15,03 °C.

A csapadékmennyiség mellett a növénynek a tavasszal, sőt még a nyáron mért magas relatív páratartalom is javára válik. Ez a páratartalom a nappali és éjszakai hőmérséklet változása és a folyók közelsége miatt keletkezik a völgyekben.

Emberi tényezők

A meghatározott földrajzi területen sajátos társadalmi és kulturális gyakorlatok is megfigyelhetők. Például azt a módszert, ahogyan a mezőgazdasági termelők már régóta kiválasztják a fajtákat, a legjobb minőséget eredményező termesztési gyakorlatokat, a karósbab-fajtához szükséges karózást, annak pontos ismeretét, hogy mikor kell betakarítani a babot, és a bab szárításához alkalmazott természetes folyamat ismeretét elsajátították és évről évre átadták egymásnak. Ez szintén fontos tényező a kiváló minőségű babok termesztése és az összes eredendő jellemző lehető leghosszabb ideig történő megőrzése szempontjából.

Ahhoz, hogy „Alubia de Anguiano” babnak minősüljenek, a magoknak kizárólag a helyi „El Encinar” karósbab-fajtából kell származniuk, és tökéletes állapotban kell lenniük. E tekintetben nagyon fontos a helyi termelők szakértelme, mivel évek óta szelektálják a magokat annak érdekében, hogy javítsák minőségüket és a körülhatárolt földrajzi környezethez való alkalmazkodási képességüket, biztosítva ezáltal, hogy megkülönböztethetők legyenek a más (többek között szomszédos) területeken termesztett azonos fajtától.

Az egész életük során a legjobb növények megtalálásával és szelektálásával foglalkozó termelők tudása szintén nélkülözhetetlen ahhoz, hogy – a növények érettségétől és a hüvely színétől függően – meghatározzák a bab betakarításának legjobb időpontját.

A termelők szaktudása fontos szerepet játszik a megfelelő technikák alkalmazásában, hogy a növény természetes módon száradhasson ki, miután azt a gyökerével együtt eltávolították és kiterítették. Ha erre a termőterületen kerül sor, különös gondot kell fordítani a cséplésre, amelyet szintén a megfelelő időben kell végezni, a bab nedvességtartalmától függően. Ez az egész folyamat során a legjobb babszemek kiválasztásában is döntő fontosságú, mivel csak a jó minőségű babot lehet forgalomba hozni. Ez egyaránt vonatkozik az egészségi állapotukra (a repedt vagy foltos babszemeket eltávolítják), valamint arra a tényre, hogy az ugyanabban a tételben lévő babszemeket egyenletesen ki kell szárítani, és azonos nedvességtartalmúnak kell lenniük.

Mivel az „Alubia de Anguiano” karósbab kúszónövény, és minden irányban növekedhet, a talajt karózni kell a növény megfelelő fejlődésének biztosítása érdekében. A karókat megfelelően kell elhelyezni és rögzíteni. Ehhez jelentős szakértelemre van szükség, mivel a szélkár jelentős veszteségekhez vezethet, ha a növények letörnek vagy összekuszálódnak. Ehhez új karók leszúrására is szükség lenne, ami további munkaerőköltségekkel jár együtt.

Az elmúlt években jelentősen csökkentették a vörös kúszó- vagy karósbab (ahogy az „Alubia de Anguiano”-t is ismerik) termesztésére szánt területet. Ez a terméshozam csökkenéséhez vezetett, nemcsak a jövedelmezőbb termények által támasztott verseny miatt, hanem azért is, mert a kúszó fajtákat a törpe fajták váltották fel, amelyek alacsonyabb termesztési költségekkel járnak, és lehetővé teszik valamennyi termesztési gyakorlat teljes gépesítését.

Valós a kockázata annak, hogy a kúszóbab-típus túlzottan homogenizálódik, és más, máshonnan származó magokat is be kell vezetni, amelyek nem ugyanolyan érzékszervi tulajdonságokkal rendelkeznek, mint a hagyományos fajták. További problémát jelent a tisztességtelen verseny megjelenése, amelynek során a törpebabfajtákat nyilvánvaló hasonlóságuk alapján és rosszabb minőségük ellenére kúszóbabfajtaként értékesítik. Az „Alubia de Anguiano” bab növényi génforrásainak és biológiai sokféleségének megőrzése érdekében alapvető fontosságú az együttműködés a hagyományosan az oltalom alatt álló földrajzi területen kifejlesztett és termesztett „El Encinar” állományainak pótlása révén.

Az is ismert tény, hogy az őshonos fajták védelme nagyon előnyös a vidéki környezet számára, különösen a távoli, hátrányos helyzetű területeken, például az „Alubia de Anguiano” bab termesztésének földrajzi területén. Tagadhatatlan genetikai, társadalmi, kulturális, környezeti és gazdasági okok indokolják az őshonos növényfajták pótlását, megőrzését és fejlesztését. Ez különösen igaz a hegyvidéki területekre, például Anguianóra. E település termelői tisztában vannak azzal, hogy az ehhez hasonló termékek sajátosságainak kiemelése alapvetően az egyetlen lehetőségük, ha versenyezni kívánnak más, szakosodottabb termelői régiókkal.

Hivatkozás a termékleírás közzétételére

A termékleírásra vonatkozó részben:

<https://www.larioja.org/agricultura/es/calidad-agroalimentaria>

Kisebb jelentőségű módosítás jóváhagyása nyomán módosított egységes dokumentum közzététele az 1151/2012/EU rendelet 53. cikke (2) bekezdésének második albekezdésével összhangban

(2022/C 182/06)

Az Európai Bizottság 664/2014/EU felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet ⁽¹⁾ 6. cikke (2) bekezdése harmadik albekezdésének megfelelően jóváhagyta ezt a kisebb jelentőségű módosítást.

A kisebb jelentőségű módosítás jóváhagyására irányuló kérelem a Bizottság eAmbrosia adatbázisában tekinthető meg.

EGYSÉGES DOKUMENTUM

„LILIPUTAS”

EU-szám: PGI-LT-00868-AM02 – 2021.10.28.

OEM ( ) OFJ (X)

1. Elnevezés(ek)

„Liliputas”

2. Tagállam vagy harmadik ország

Litvánia

3. A mezőgazdasági termék vagy élelmiszer leírása

3.1. A termék típusa

1.3. osztály Sajtok

3.2. Az 1. pontban szereplő elnevezéssel jelölt termék leírása

A „Liliputas” kézzel készített, magas (a szárazanyagban 50 %-os) zsírtartalmú, félkemény, szélein lekerekített henger alakú sajt. A sajt magassága 5,0-15,0 cm, átmérője 7,0-8,5 cm, tömege 0,25-0,7 kg. A sajtot Belvederis községben készítik pasztörizált, standardizált tehéntejből; a tejet megalvasztják, majd az alvadékat feldolgozzák, a sajtmasszát pamutszövetből készült ruhába csomagolják, és hagyományos, henger alakú formába préselik. A sajtot legalább 20-30 napon keresztül érlelik belső mikroflóra és felületi mikroflóra, nevezetesen a *Penicillium pallidum* Smith mikroszkopikus penészgomba alkalmazásával, amely természetes módon alakul ki a 4. pontban meghatározott földrajzi területen található sajtpecékben.

A sajt a „Liliputas” elnevezést mérete miatt kapta, érzékszervi jellemzői pedig annak köszönhetőek, hogy kis méretű henger formában érlelik, a *Penicillium pallidum* Smith mikroszkopikus penészgomba jelenlétében.

1. táblázat

A „Liliputas” sajt érzékszervi mutatói

Mutató	Leírás
Külső jegyek	Kérge sima, vastag alsó réteg nélkül, külseje paraffinnal/polimerrel vagy más összetett anyaggal van bevonva. Előfordulhat, hogy a sajton a ruha és a sajtforma lenyomata látható.
Zamat és aroma	Az érlelt sajtra jellemző, tejsavas, friss zamat és aroma. Nyomokban pikáns és sós aromája lehet.
Állag	Homogén, meglehetősen szilárd, elasztikus, a szájban lágy érzetet kelt.

⁽¹⁾ HL L 179., 2014.6.19., 17. o.

Keresztmetszet	A keresztmetszetben előfordulhatnak kis méretű, nem egyenletes eloszlású, tojásdad, szögletes vagy enyhén lapított lyukak.
Szín	A krémszínű és a sárga között változik, egy sajton belül egységes.

2. táblázat

2. táblázat A „Liliputas” sajt fizikai és kémiai jellemzői

Mutató	Mennyiség (%)
Zsírtartalom a szárazanyagban	50,0±5
Minimális szárazanyag-tartalom	56,0
Étkezéssó-tartalom	1,3–3,0

3. táblázat

100 g „Liliputas” sajt átlagos tápértéke

Zsír (g)	Fehérje (g)	Szénhidrátok (g)	Energiatartalom	
			Kcal	KJ
30,0	23,5	–	364	1 510

3.3. Takarmány (kizárólag állati eredetű termékek esetében) és nyersanyagok (kizárólag feldolgozott termékek esetében)

- tehéntej,
- tejsav és aromás baktériumokat tartalmazó starterkultúrák,
- tejalvasztó enzimek,
- étkezési só.

3.4. Az előállítás azon műveletei, amelyeket a meghatározott földrajzi területen kell elvégezni

- A tej előkészítése és enzimes alvasztása: A sajt készítésre szánt tejet olyan módon pasztörizálják és standardizálják, hogy az érett sajt szárazanyagának zsírtartalma megfeleljen a 3.2. pontban foglalt előírásoknak. A tejet az enzim, starterkultúrák és kalcium-klorid hozzáadásával alvasztják.
- Az alvadék és sajtszemcsék feldolgozása: Az alvadékot mechanikus úton feldolgozzák, amíg a megfelelő méretű sajtszemcsék ki nem alakulnak, majd megkeverik. A sajtszemcsék kialakulása közben a tejsavó egyharmadát leeresztik, majd a sajtszemcséket hevítik. A hevítést követően addig keverik a sajtszemcséket, amíg azok 4–5 mm méretűek lesznek, ragacsosságuk megszűnik, és száraz, szilárd állagúvá alakulnak. A sajt nedvességtartalma nem haladhatja meg a 44 %-ot.
- A sajt formázása és préselése: A sajtot az alvadékrétegből formázzák. Ez a folyamat 20–25 percet vesz igénybe, ezt követően az alvadékréteget darabokra vágják, és kézzel henger alakú formákba helyezik, ahol a sajtok saját tömegük hatására összetömörödnek (gravitációs préselés). A gravitációs préselés folyamán a formába helyezett sajtokat két-három alkalommal megfordítják. A gravitációs préselés 20–25 percig tart.

A gravitációs préselést követően a sajtokat kivesszik a formákból, és nedves ruhába csomagolják, hogy kialakuljon a sajt kéreg, majd visszateszik a sajtokat a formákba, és azokra ráillesztik a fedeleket. A sajtokat tartalmazó formákat présbe helyezik, és másfél-két órán át préselik. A préselést követően a sajtokat kivesszik a formákból, eltávolítják a ruhát, majd a sajtforma és a fedél között a préselés során esetleg kialakult peremet levágják.

- A sajt szószása: A sajtokat megméri, majd sóoldatba helyezik. A sajtokat (a technológiai eljárás fejlettségétől és képességeitől függően) 36–48 óra múlva eltávolítják a sóoldatból, polcra helyezik, szárítják, majd érlelőrácsokra teszik a pincében, ahol 10–14 °C-os hőmérséklet és 85–94 %-os páratartalom uralkodik, amely lehetővé teszi a *Penicillium pallidum* Smith mikroszkopikus penészgomba természetes fejlődését.
- A sajt érlelése: A rácsra helyezett sajtokat az első sajtkészítők útmutatásainak megfelelően legalább ötnaponként megfordítják, hogy elkerüljék a sajt oldalra dőlését, és így a sajt megőrizze formáját. Az érlelés során a mikroszkopikus penészgomba bevonatot képez a sajton, amelyet 20–30-nap múlva lemosnak. A pontos időtartamot a sajt szemrevételezéses ellenőrzése és az érzékszervi jellemzőinek (íz, illat, állag) értékelése alapján állapítják meg. Miután lemosták a penészgomba-bevonatot a sajt felületéről, megszáritják és viaszbevonattal látják el a sajtot.

3.5. A bejegyzett elnevezést viselő termék szeletelésére, aprítására, csomagolására stb. vonatkozó egyedi szabályok

A sajtokat kizárólag egészben értékesítik, mivel így őrizhetőek meg egyedi jellemzőik, így kerülhető el a paraffin védőréteg sérülése esetén bekövetkező kiszáradásuk, és mivel kicsi a méretük (0,25–0,7 kg).

3.6. A bejegyzett elnevezést viselő termék címkézésére vonatkozó egyedi szabályok

A címkén egyértelműen fel kell tüntetni a termék nevét („Liliputas”), a gyártó nevét és az uniós szimbólumot.

4. A földrajzi terület tömör meghatározása

A „Liliputas” sajtot a jurbarkasi helyi önkormányzat területén található, Belvederis nevű kis litván községben készítik, amely a Panemunė Nemzeti Parkban, a Nemunas folyó jobb partján, Seredžiustól 1 km-re nyugatra fekszik.

5. Kapcsolat a földrajzi területtel

5.1. A földrajzi terület sajátosságai

Belvederis a litván tejipari szaktudás történelmi bölcsője. 1921-ben az udvarházban mezőgazdasági iskolát hoztak létre, amelynek diákjai többek között tejtermelési ismereteket is tanultak. Az iskolát néhány év múlva tejipari középiskolává, 1944-ben pedig tejipari szakközépiskolává alakították át. Az iskola éveken keresztül szerves része volt Litvánia hagyományos tejipari képzésének. Fennállásának 34 éve alatt a középiskolában/szakközépiskolában több mint 800 tejipari szakember tanult, akik legtöbbször Litvánia legrégebbi, 1928-ban épült sajtüzemében szerzett gyakorlati tapasztalatot, ahol a „Liliputas” is készül. A sajt készítéséhez felhasznált tejet fatüzelésű tűzhelyen, üstben hevítették. Kézi fölözést alkalmaztak, és fából készült sajtformákat használtak. A sajtokat télen a pincében, nyáron a szabad levegőn, kézi kefével mosták. A sajtüzem mellett hűtőház volt, ahol a Nemunas folyóról származó jégtömböket tárolták. A jeget a sajt pincék hűtésére használták. A belvederisi sajtüzemben eredetileg nagyobb (2,5–3,0 kg), kerek, félkemény sajtokat gyártottak, 1958 óta azonban, amikor kibővítették az üzemet, megkezdődött a kis méretű, 0,4–0,7 kg-os sajtok előállításának, és a sajt ekkor kapta a „Liliputas” nevet. A „Liliputas” gyártásának első vezetője Jonas Jarušaitis sajt készítő mester volt. A termelés első évében alig 8 tonna sajtot érleltek, 40 év múlva azonban már 130 tonna sajtot gyártottak. A fából készült régi sajtformákat megőrizték az utókor számára a belvederisi sajtüzemben, emléktárgynak szánt kartondobozokkal és egy olyan, a 20. század közepéről származó képeslappal együtt, amely azt ábrázolja, ahogyan a sajtokat üstben mossák, és királyi lakomára invitál, ahol megköszönhetők a kézzel készült belvederisi sajtok és más finomságok.

A „Liliputas” sajtot a mai napig az 1958 óta alkalmazott egyedi és eredeti technológiával készítik. A sajtüzem munkatársainak nemzedékről nemzedékre továbbadott gyártási technikái és ismeretei tették lehetővé a termék sajátos méretének, érzékszervi tulajdonságainak és minőségének a megőrzését.

5.2. A termék sajátosságai

A „Liliputas” sajt egyedi jellemzője, hogy kis méretű, tömege mindössze 0,25–0,7 kg, és a károsodástól viaszbevonat óvja. A „Liliputas” sajt friss, tejsavas zamata és aromája annak köszönhető, hogy hűvös, nedves pincében, kis méretű hengerekben érlelik, és a *Penicillium pallidum* Smith mikroszkopikus penészgomba spórái borítják be. A mikroszkopikus penészgombának nincs nyoma az érlelőhelyiségben sem a falakon, sem a polcokon, sem a mennyezeten, ám a „Liliputas” sajtok a szószást és a polcokon való elhelyezést követően néhány nappal mégis a selyemhernyó gubóihoz hasonlatos kinézetet nyernek. A sajton a préselés ideje alatt kialakult kéreg gátolja meg, hogy

a mikroszkopikus penészgomba érés közben bejusson a sajt belsejébe. A kéreg kialakításához a sajtokat a gravitációs préselést követően kivesszük a henger alakú formákból, pamutszövetből készült ruhába csomagolják, majd visszateszik a henger alakú formákba, és további préselésre présekbe helyezik.

A sajtokat hagyományos módon, szinte teljes egészében kézzel készítik, vagyis kézzel történik az alvadékréteg feldarabolása, a formába helyezés, a sajtok ruhába csomagolása, megfordítása, mosása, megtörölgatése és viaszbevonattal való ellátása; e folyamat során minden egyes sajt több mint 50 alkalommal megy át a sajt készítő kezén.

5.3. *A földrajzi terület és (OEM esetében) a termék minősége vagy jellemzői közötti vagy (OFJ esetében) a termék különleges minősége, hírneve vagy egyéb jellemzője közötti ok-okozati kapcsolat*

Az oltalom alatt álló földrajzi jelzés bejegyzése iránti kérelem alapja a hagyomány, az egyedi gyártási módszer és a termék hírneve.

A litván tejipari tudomány bölcsőjének tekinthető Belvederis nevéhez a köztudatban közvetlenül kapcsolódik az egyedülálló „Liliputas” sajt, amelynek gyártási módja 1958 óta változatlan. Ezt a különleges, kézzel készült sajtot jelenleg kizárólag a belvederisi sajtüzemben gyártják.

A „Liliputas” sajt egyedi zamata és aromája annak köszönhető, hogy kis méretű hengerekben érlelik, belső mikroflóra és a *Penicillium pallidum* Smith mikroszkopikus penészgomba jelenlétében, amely a 4. pontban meghatározott földrajzi területen található pincékben, 10–14 °C-os állandó hőmérséklet és 85-94 %-os páratartalom mellett alakul ki.

A „Liliputas” sajtot számos litván és külföldi kiállításon bemutatták, és komoly sikert aratott a Lipcsében, Poznańban, Zágrábban, Londonban, Párizsban, Koppenhágában, Bécsben és másutt megrendezett kiállításokon. A „Liliputas” aranyérmert nyert az egykori Német Demokratikus Köztársaságban megrendezett, „Agra-76” elnevezésű kiállításon. 1984-ben az akkori Szovjetunióban található Uglicsban a minőségi sajtok szemléljén/versenyén első osztályú oklevéllel díjazták, a Litván Iparszövetség által megrendezett, „Az Év Litván Terméke – 2002” versenyen pedig aranyérmert kapott. Bronzéremmel ismerték el a 2005-ben Moszkvában megrendezett „World Food” nemzetközi élelmiszer-ipari kiállításon, a szintén Moszkvában a mezőgazdasági és feldolgozó iparágak számára megrendezett, „Zolotaja oszeny 2008” kiállításon pedig a „Liliputas” ott díszelgett a Litván Földművelésügyi Minisztérium által berendezett litván nemzeti standon. A mezőgazdasági, élelmiszer-ipari és csomagolási ágazatokban működő vállalkozások számára megrendezett, „AgroBalt 2010” elnevezésű nemzetközi szakkiallításán a „Liliputas” díjat nyert természetes és ökológiai jellemzőinek köszönhetően. A litván sajtóban (az 1999–2003 közötti időszakban) számtalan alkalommal jelentek meg írások mind a „Liliputas” sajtról, mind elkötelezett készítőiről.

Habár a „Liliputas” kétszer annyiba kerül, mint egy gépesített tejüzemben előállított sajt, hűsége vásárlóközönséggel rendelkezik, akik értékelik a minőségi, természetes, kézzel készült termékeket. A legyártott sajt mennyisége évek óta változatlan.

Hivatkozás a termékleírás közzétételére

Termékleírás

ISSN 1977-0979 (elektronikus kiadás)
ISSN 1725-518X (nyomtatott kiadás)

Az Európai Unió
Kiadóhivatala
L-2985 Luxembourg
LUXEMBURG

HU